

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNERAKO LEGEAREN BIGARREN ALDAKETA EGITEKO LEGEAREN AURREPROIEKTUA

ZIOEN AZALPENA

Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Legea (otsailaren 18ko 4/2005) mugarri bat izan zen Euskal Autonomia Erkidegoko berdintasun-politiken historian, esparru juridiko sendo bat ezarri eta garatzeko aukera eman zuelako, eta horrela politika horiei indar lotesle handiagoa eman zitzaien, bai eta bitarteko, baliabide eta pisu politiko handiagoa ere.

Lege horren ezarpenaren bidez, beste lorpen batzuen artean, nabarmen hazi dira euskal administrazio publikoek berdintasuna sustatzeko egituretara bideratzen dituzten baliabide ekonomiko, pertsonal eta materialak. Era berean, nabarmen ugaritu dira administrazio horietan berdintasun-planak, koordinazio-egiturak eta lankidetzaz-areak, bai eta gaiaren inguruko prestakuntza jaso duten langile publikoak ere. Igoera esponentziala izan dute, halaber, emakumeen eta gizonen berdintasunaren alorreko plana edo bereizgarria duten enpresa eta erakunde pribatuek.

Lege hori egon eta aplikatzearen onuradun nagusiak emakumeak izan dira, ezberdintasunak gehien eragiten dienak, batik bat. Edonola ere, legeak herritarren osotasunari egin dio onura, berdintasuna giza eskubideen alorreko kontu bat eta herrien Gobernu Onerako eta garapen sozial eta ekonomikorako giltzarria delako.

Legeak hobekuntzak ekarri ditu herritar guztiei emandako zerbitzu-prestazioan. Legearen aurreko egoeran ez bezala, gaur egun guztiz zabaldua dago euskal administrazio publiko gehienetan hizkera inklusibo ez-sexista erabiltzea, sexua aldagaia estatistiketan txertatu eta ustiatzea, genero-inpaktuaren ebaluazioa eta berdintasun-neurriak dituzten arauak onartzea, berdintasunari buruzko klausulak txertatzea kontratu eta dirulaguntzetan eta abar.

Gainera, legeak hobekuntzak ahalbidetu ditu sektore espezifiko batzuei emandako zerbitzu publikoetan, sexuagatiko diskriminazioen aurrean herritarrak babesteko zerbitzu espezifikoak sortu zituelako, alargun-pentsio txikiak osatzea erraztu zuelako, haurrentzako hezkuntza- eta laguntza-arreta orokortu zuelako, indarkeriaren biktima diren emakumeentzako arautze zabal eta garantista bat ekarri zuelako eta abar.

Era berean, emakumeek kargu politikoetan jardutea erraztu du eta herrialdeko botere legegile eta betearazle gorenetan emakumeen eta gizonen ordezkariak orkatu bat egotea erraztu du.

Horregatik guztiagatik, hain zuzen, eman zioten Nazio Batuek 2015ean Zerbitzu Publikoaren Lehen Saria 4/2005 Legea egin eta ezartzeko prozesuari. Berdintasunerako legearen ezarpenean paper garrantzitsua izan dute eta izaten

jarraitzen dute euskal botere publikoek, talde politikoek, erakunde feministek eta emakume taldeek, gizarte zibilak eta sektore pribatuko enpresek eta erakundeek. Zentzu horretan, herrialdeari emandako saria izan zen hori, bai eta urte hauetan guztietan emakumeen eta gizonen berdintasunaren alde lan egin duten eta lan egiten jarraitzen duten pertsona, kolektibo eta erakunde publiko zein pribatuentzako aintzatespen bat ere.

Hori gorabehera, ez legea ez hainbat sektorek garatutako lana ez dira nahikoa izan gure herrialdean ezabatzeko munduan zabalduen dagoen giza eskubideen urraketa, hots, emakumeen kontrako diskriminazioa, haren adierazpenik larriena den emakumeen kontrako indarkeria barne. Estatistikek eta errealitateak berak erakusten dute sexuagatiko ezberdintasuna presente dagoela oraindik ere bizitzaren alor guztietan eta, Europar Batasuneko Berdintasun Indizearen arabera, Euskal Autonomia Erkidegoak benetako berdintasuna lortzeko bidearen erdia baino ez du egin. Hau da, asko dago egiteko eta herritarrek gero eta gehiago eskatzen dute, eta horren adierazgarri dira azkenaldian feminismoak sustatutako mobilizazio jendetsuak, erakundeei eta gizarteari berdintasunaren aldeko eta emakumeen kontrako indarkeriaren aurkako konpromiso handiagoa eskatzeko egindakoak

Zentzu horretan, aipatzekoa da Euskal Herriko Unibertsitateko ebaluatzaile taldeak Legearen 10. urteurrena zela-eta 2015ean egin zuten ebaluazioan aipatutakoa:

«Berdintasunaren Legearen 10 urte hauek igaro ondoren, ikusi ditugun aurrerapauso ukalezinei esker –erakundeek eta mugimendu feministak gauzatutakoak– gizartea berriz ere harro egon daiteke. Guk, lerro hauek idazten ditugunok uste dugu harro egoteko arrazoiak ere badaudela. Alde batetik, Legeak eragindako emaitzengatik. Bestalde, dagoen espirtu kritikoagatik, emaitza hauekin konforme ez dagoena, eta gehiago, askoz gehiago eskatzen duena (...). Eskubide- eta aukera-berdintasunaren aldeko apustua ezin da arlo formalera, kontzeptu batera, mugatu; aldiz, egiturak, erakundeak, diskurtsoak, gogoetak, eskalak, klase politikoa, kidego teknikoa eta oro har, gizartea zeharkatzen duen praktika bat izan behar du. Munduko menderatze-sistema zaharrenari aurre egiteko, legeez gain, eta ezeren truke eta askotan itzalean lan egiten duten pertsoez gain, batez ere, zera da beharrezkoa, berdintasunaren erronka ez hartzea gai partikular edo pribatu gisa eta interesa duenaren edo eraginpean dagoenaren borondatean oinarrituta sustatu beharreko gai gisa. HERRIALDE-POLITIKA BATI jarraikiz jardutea eta HERRIALDE-ITUN BAT izatea beharrezkoa da.»

Legearen aldaketaren bidez, hain zuzen, berdintasunaren aldeko eta indarkeria matxistaren kontrako politika eta itun handi bat ahalbidetu nahi dira, horiek indartzeko eta araudiaren eta gizartearen testuinguru berriaren ondoriozko behar berriei egokitzeko.

Testuinguru honetan, nabarmentzekoa da Europako Kontseiluak onartu zuen emakumeen kontrako indarkeria eta etxeko indarkeria prebenitzeko eta haren kontra borrokatzeko hitzarmena (Istanbulgo Hitzarmena delakoa). Espainiako estatuan 2014an jarri zen indarrean, eta barneko ordenamendu juridikoak egokitzeko betebeharra txertatzen du, hitzarmena osotasunean aplikatzen dela bermatzeko.

Bestalde, Nazio Batuek 2015ean onartutako Garapen Jasangarrirako 2030erako Agendaren onarpenak, beste gai batzuen artean, herrialde guztiei ezartzen die 2030erako emakumeen kontrako diskriminazio eta indarkeria mota guztiak ezabatzeko erronka.

Estatuaren esparruan, 2017an sinatutako Genero Indarkeriaren kontrako Estatu Ituna da beste mugarri bat. Erakundeek emakumeen kontrako indarkeriaren aurrean duten erantzuna hobetzeko konpromisoak eta neurri zehatzak jasotzen ditu.

Bestalde, 2014tik, Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioa, Emakunde - Emakumearen Euskal Erakundearen bidez, indarkeria jasaten duten emakume eta neskentzako funtsezko zerbitzuei buruzko programa bateratu globalaren parte da. NBERen emakumeen atalak eta Nazio Batuen Biztanleriarentzako Funtsak (UNFPA) zuzentzen duten programa horretan Nazio Batuen gainerako agentziek eta bost kontinenteetako herrialdeek hartzen dute parte. Programaren xedea da indarkeria horren biktima eta bizirauleentzako arreta-sistema hobetzea, gaiaren esku-hartze publikorako kalitate-estandar batzuk ezarrita eta aplikatuta. Horri esker, euskal administrazio publikoak arazo unibertsal baten, hau da, emakumeen kontrako indarkeria matxistaren, aurkako nazioarteko ekintza globala sustatzen ari dira eta, aldi berean, programak aukera ematen du Erkidegoan egiten ari den lana bertan sartutako eremu profesional guztien arabera bideratu eta osatzeko, bai eta hobetzeko eremuak identifikatzeko eta hautemandako korapilo eta arazoei konponbideak planteatzeko ere.

Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundeak aldian behin egiten dituen ebaluazioak, hala lege hau eta berdintasun-plana aplikatuz egindako generikoenak nola indarkeriaren eremuko esku-hartze publikorako espezifikoagoak direnak, funtsezko elementua izan dira, halaber, berdintasuna erdiesteko eta emakumeen kontrako indarkeria matxistari aurre egiteko dauden erronka nagusiak identifikatzeko. Ildo horretan, nabarmentzekoa da Emakumezkoen eta Gizonezkoen Berdintasunerako Erakundearteko Batzordearen 2016ko uztailaren 21eko Erabakia; horretan hainbat konpromiso hartzen dituzte euskal administrazio publikoek, 4/2005eko Legearen betetze, garapen eta aplikazioari buruz 2015ean egindako ebaluazioaren emaitzetan oinarrituta.

Azkenik, partaidetza-prozesua, 2017an eta 2018an lege hau idazteko gauzatu dena, Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundeak koordinatuta, funtsezkoa izan

da, halaber, erronkak eta hobetzeko espazioak identifikatzeko, bai eta horiei ekiteko formula legegile egokiena zein den argitzeko.

Ondorio gisa, esan daiteke badagoela corpus nahikoa zabal eta adostu bat, araudiaren alorrean ekin beharreko funtsezko erronka eta puntuei dagokienez. Garrantzitsua da aipatzea erronkek bat egiten dutela, beren jatorria edozein izanik ere. Horrela, pentsa daiteke erronka egokiak direla eta, beraz, lege honen edukia legitimatzen dutela.

Identifikatu diren erronka gehienek zerikusia dute emakumeen kontrako indarkeriari erakundeetatik emandako erantzuna hobetzearekin, eta bereziki garrantzitsua eta premiazkoa da emakumeen kontrako indarkeriari buruzko erregulazioa aldatzea Istanbulgo Hitzarmenari egokitzeko, nahitaez bete beharreko arau bat delako eta, gainera, identifikatu diren gainerako erronkei ekiteko oinarriak eta neurriak ezartzen dituelako. Jarraian azalduko dira erronka horiek.

Lehen erronka, eta funtsezkoena, da ikuspuntu partekatu bat bermatzea emakumeen kontrako indarkeriak emakumeen eta gizonen ezberdintasunaren arazo sistemiko eta unibertsalean duen kokalekuari dagokionez. Emakumeen kontrako indarkeria matxista emakumeen eta gizonen arteko ezberdintasunen eta botere-harreman asimetrikoen ondorioa da. Horien adibide dira, besteak beste, soldata-arrakala, pobrezia feminizazioa edo emakumeen presentzia txiekia erabakiak hartzeko guneetan. Indarkeria hori emakumeen eta gizonen ezberdintasunaren adierazpenik muturrekoena da. Ondorioz, berdintasunaren alorreko aurrerapauso globalak emakumeen kontrako indarkeria ezabatzeko aurrerapausoak dira. Ez da indarkeria gauzatzen duten gizon batzuen arazo indibidual bat; aitzitik, egiturazko arazo sistemikoa da, eta beharrezkoa da indarkeria hori ahalbidetzen duen giroa ezabatzea: matxismoa, bizitzaren eremu guztiei eragiten diena. Horretarako, konponbideak nahitaez barne hartu behar du berdintasuna orokortzea, gizarte demokratikoaren balio eta helburu gisa.

Istanbulgo Hitzarmenak, hain zuzen, eskatzen du generoagatiko diskriminazioaren eta emakumeen kontrako indarkeriaren artean dagoen lotura berresten duten legeak ematea, eta Estatuak behartzen ditu modu eraginkorrean aplikatzera emakumeen eta gizonen berdintasunerako eta emakumeak ahalduntzeko politikak, azken horiek generoagatik pairatzen duten indarkeria ezabatzeko. Lotura hori indartzea izan da arrazoi nagusia legegintzako aldaketarako hautatutako formula legegilea ez izateko emakumeen kontrako indarkeriari buruzko lege bereizi eta espezifiko bat egitea, baizik eta 2005ean Eusko Legebiltzarrak onetsitako Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Legea aldatzea, gai hori dagoeneko arautzen zuelako, ezberdintasunaren gainerako adierazpenekin batera. Orduan egin zen planteamendua honako hau izan zen: emakumeen kontrako indarkeriaren aurkako legerik integralena berdintasun-lege bat da, sexuagatiko ezberdintasun eta diskriminazioei modu globalean ekiten diena, gertatzen edo agertzen diren eremu guztietan. Planteamendu hori guztiz indarrean dago gaur egun, eta zeharo da zentzuzkoa herrialde honetan urte hauetan

guztietan egin diren berdintasun-politiken ibilbidea eta ikuspuntua errespetatzea, horiek herrialdearen ezaugarri izan baitira eta gure mugetatik haratago aintzatespena eta errekonozimendua lortu baitute. Ezin da aktibo hori xahutu.

Planteamendu horrekiko koherentzia gordez, lege honek emakumeen eta gizonen berdintasunaren alorreko indarreko araudiaren aplikazioa hobetzeko eta bermatzeko beharra azpimarratzen du eta, beste alor batzuen artean, berritasun gisa planteatzen du bere printzipio orokorren artean espresuki aipatzea emakumeen ahalduntzea eta politika publikoetan duten parte-hartzea, politika horietan interseksionalitatea kontuan hartzea, bai eta gardentasuna eta kontu-ematea bermatzeko beharra ere. Legeak, era berean, berdintasun-politikak garatzeko baliabide ekonomiko, pertsonal eta teknikoak indartzea aurreikusten du, berdintasunerako organismo eta zerbitzuei aintzatespen handiagoa emanez, halako moldez non benetako lidergoa gauzatu ahal izango duten berdintasun-politiken sustatzaile gisa eta emakumeen kontrako indarkeria matxistaren alorreko jarduketetan, eta ez bakarrik prebentzio-lanetan, non orain arte lan garrantzitsua gauzatu duten, baizik eta bizirik irten diren biktimei erreparazio-arreta emateko irizpideak zedarritzean ere. Hori guztia, generoaren eta giza eskubideen ikuspuntua berma dadin berdintasunaren aldeko lanean eta emakumeen kontrako indarkeria matxistaren aurka esku hartzeko eremu guztietan.

Dagoeneko existitzen diren berdintasunerako egitura espezializatuak indartzearekin batera, legeak neurri batzuk ezartzen ditu euskal erakundearen sektore publiko guztian modu orokorrean ezar daitezkeen berdintasun-politikak sustatzeko funtsezko elementuak, hala nola planak, zerbitzu espezializatuak, prestakuntza, emakumeen eta gizonen ordezkariaren sustapena erabakiak hartzeko guneetan edo berdintasuna sustatzeko neurriak araudian eta dirulaguntza publikoetan eta kontratazio publikoan, Estatuko araudiak berdintasun-klausulak txertatzeko ematen duen aukera berriarekin.

Gainera, legean txertatu dira euskal administrazio publikoen Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Erakundearteko Batzordean adostutako berdintasun-politiketarako kalitate-estandarrak, horiei buruzko 2018ko abenduaren 12ko bilkuran onetsitako akordioan jasotakoak. Aipatutako kalitate-estandarrak legearen I. eta II. tituluetan jasotako gaiekin lotuta daude, funtsean. Edonola ere, legea indartu egin da III. Tituluan aurreikusitako esku-hartze eremuetan aurreikusitako neurriei dagokienez ere eta, batik bat, honako hauen alorrean: kultura eta komunikabideak, hezkuntza, oinarrizko beste gizarte-eskubide batzuk eta lana, azken alor horretan bereziki aipatzekoak dira ordainsarien arloko ezberdintasunen kontra egiteko neurriak, Estatuko araudian alor horretan izan diren aldaketekin bat eginik.

Bigarren erronka Euskadiko araudia azken urteotan araudian izandako aldaketetara egokitzea da. Horrela, lege honetan sartu dira giza eskubideen alorreko nazioarteko eta Europako estandarrak eta, bereziki, Istanbulgo Hitzarmenetan, haurrak eta nerabeak babesteko lege berrietan, Delituaren

Biktimaren Estatutuaren Legean eta aplikatzekoak diren indarreko gainerako arauetan xedatutakoa.

Beste erronka handi bat da tartean dauden langile guztien prestakuntza bermatzea. Edozein proiekturen arrakasta atzean dituen pertsonen arabera da, horregatik, berdintasuna lortzeko eta indarkeria matxista gainditzeko herrialdeko proiektu baten giltzarria gaikuntza eta prestakuntza egokia duten profesionalak izatean datza. Horrela, lege honek berdintasunaren alorreko prestakuntza oinarrizkoa, progresiboa eta etengabekoa aurreikusten ditu euskal botere publikoetako langile guztientzat eta, bereziki, emakumeen kontrako indarkeria matxistaren aurreko erantzunean parte hartzen dutenentzat, hasierako prestakuntza bat eta nahitaezko prestakuntza jarraitu bat.

Hauteman den beste behar bat da tartean dauden profesional guztien ikuspegi partekatu bat bermatzea. Sistema bakoitzak bere profesionali eman beharreko prestakuntzaz gain, legeak planteatzen du askotariko sektoreetako profesionalak prestatzeko tresnak eta trukerako espazioak badaudela bermatzea, emakumeen kontrako indarkeriaren aurkako esku-hartzeetan ikaskuntza bateratua eta ikuspegi partekatua sustatzeko.

Gutziz zabaldua dago, halaber, salaketa ardatz gisa hartzea eta ikuspegi polizial-judiziala gainditzeko beharraren ideia. Emakumeen kontrako indarkeriaren aurka esku hartzeko eta horren biktimei babesa emateko sistema polizial eta judizialak duten garrantzia gutxietsi gabe, eta gai horren inguruan legeak emateko eskumenen alorreko mugen jakitun, legeak neurri guztien ardatzean kokatu nahi ditu biktimen eta bizirauleen eskubideak eta ahalduntzea, prozedura judizialeko inplikazio edo lankidetzeta maila edozein izanik ere.

Funtsezko beste alderdi bat da ikuspegi intersektional bat integratzea; esan den moduan, arauak intersektionalitatea aipatzen du gai honen inguruko esku-hartze publikoaren ikuspuntu inspiratzaile gisa, eta ezartzen du beharrezkoa dela erakundeek emakumeen kontrako indarkeria matxistari ematen dioten erantzuna egokitzea biktima guztiek arreata integrala, doakoa eta kalitatezkoa jasotzeko duten eskubidea bermatzeko, beren egoera pertsonala, soziala eta administratiboa edozein izanik ere, batik bat egoera ahulenean daudenen kasuan.

Beharrezkotzat jotzen da, halaber, ikerketa areagotzea eta datuen erregistroa eta hedapena hobetzea. Alor horretan oraindaino egindako lanaz haratago, legeak emakumeen kontrako indarkeriaren agerraldien informazio-sistema elektronikoko partekatu bat ezartzeko beharra xedatzen du osasun-arloan, hezkuntzaren, poliziaren, botere judizialaren eta gizartearen alorrean dauden sistemekin koordinatuta. Era berean, herritar guztien prospekzio-inkestak eta ebaluazio periodikoak egiteko betebeharra ezartzen du, arazoaren munta eta unean-uneko baliabideen eskuragarritasuna, erabilgarritasuna eta kalitatea ezagutzeko, hori guztia etengabeko hobekuntzaren eta kontu-ematearen ikuspuntutik.

Beste erronka bat da herritarren sentsibilizazioan sakontzea. Horregatik, legeak ezartzen du beharrezkoa dela gizarte osoari zuzendutako gizarte-kontzientziarazioko kanpainak eta programak egitea eta horiek denboran irautea, batik bat gizon eta mutilei zuzendutakoak, bai eta emakumeak ahalduntzeko informazio-kanpainak eta programak ere.

Prebentzioa da beste giltzarri bat. Emakumeen kontrako indarkeria emakumeen eta gizonen ezberdintasunaren adierazpen ikusgai eta kaltegarrienetako bat dela oinarri hartuta, hura prebenitzeko, esan den moduan, legeak planteatzen du indarreko araudian aurreikusitako berdintasunerako eta ahalduntzerako neurrien multzoa indartzea, batik bat kulturaren, hezkuntzaren eta informazio- eta komunikazio-teknologia berrien alorrekoak.

Ekin beharreko beste erronka bat da detekzio goiztiarreko sistemen hobekuntza. Martxan daudenen kalterik gabe, legeak ezartzen du beharrezkoa dela bermatzea eguneratutako detekzio-protokoloak dituztela eskura hezkuntzako, osasuneko, polizia-indarretako, epaitegietako, lan-arloko eta gizarteko profesionalek, emakumeen kontrako indarkeria kasuak modu proaktibo eta koordinatuan hautemateko eta behar bezala bideratzeko esku har dezaten.

Ezinbestekoa da, halaber, neska, mutil eta nerabeei babes handiagoa ematea. Horregatik, legeak neska, mutil eta nerabeen interesaren defentsa jasotzen du espresuki bere printzipio gidarien artean. Bestalde, generoagatiko indarkeria-jarrerak zuzenean pairatzen dituzten emakume, nerabe eta neskez gain, emakumearen kontrako indarkeriaren biktima eta bizirauletzat jotzen dira legean espresuki haurrak, nerabeak eta mendeko beste pertsona batzuk, baldin eta indarkeria hori gauzatzen den ingurunean bizi badira eta, beren egoera ahula dela-eta, indarkeria horrek zuzenean eragin badiezaieke. Ondorioz, euskal administrazio publikoei ezartzen die biktima horientzako arreta-zerbitzuak badaudela bermatzeko betebeharra.

Beste erronka bat da emakumeen kontrako indarkeria matxistaren forma guztien biktimentzako arreta-sistemaren zabalkundeari heltzea. Etxeko eremuan gertatutako indarkeriaren eta sexu-indarkeriaren biktimizez haratago, legeak indarkeria horren gainerako adierazpenen gainerako biktimentzako arreta sistema arautzen eta zabaltzen du.

Beharrezkoa da, halaber, biktimen erreparazio-eskubidea aitortzea eta bermatzea. Legeak erreparazio-eskubidea aitortzen die biktimizei eta neurriak hartzeko betebeharra ezartzen du, biktima eta biziraule guztiei bermatzeko kalte-ordain proportzional bat, egiaren aitortza, indarkeriazko gertakariak ez errepikatzeko bermea eta guztiz berreskuratzeko eskubidea, horretarako arreta-baliabide publikoen bidez.

Identifikatu den azken erronka koordinazio-sistemak hobetzearena da. Horretarako, beste neurri batzuen artean, legeak espedienteen kudeaketa integratua eta erakunde arteko hitzarmenak eta indarreko koordinazio-protokoloak

eguneratzea aurreikusten du, bai eta hitzarmen eta protokolo berriak indarrean sartzera ere, horrelakorik ez dagoen eremuetan.

Laburbilduz, 4/2005 Legearen aldaketa honen xedea da emakumeen kontrako indarkeriarik gabeko eta berdintasunezko gizarte baterantz aurrera egiten jarraitzea, orain arte eraikitakoaren gainean, baina planteamendu eraldatzaile baten bidez, eskaera, erronka eta behar berriak kontuan harturik eta sentsibilitate guztiak integraturik, politikarien, teknikarien eta herritarren babesa bermatzeko, hori izango baita arrakastaren gakoetako bat.

Estatuan eta nazioartean agertu diren aukera politiko batzuek modu ireki eta esplizituan jartzen dituzte zalantzan berdintasunerako eta emakumeen kontrako indarkeria matxista ezabatzeko politikak. Horien aurrean, herrialde honek argi utzi nahi du pertsona guztien giza eskubideak bermatzeko apustua eta konpromisoa, inor atzean utzi gabe, eta hori guztia sinetsita emakumeen eta gizonen berdintasuna oinarritzeko baldintza dela demokraziarako eta herrien garapen jasangarrirako, dela gizalegearen, gizartearen edo ekonomiaren alorrean.

Lehengo artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 1. artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«1. artikulua.- Xedea.

Lege honen xedea da emakumeen eta gizonen berdintasunaren arloan botere publikoen jarduna zuzendu behar duten printzipio orokorrak ezartzea, baita zenbait neurri arautzea ere bizitzaren arlo guztietan emakumeek eta gizonek aukera eta tratu berdinak izan ditzaten sustatzeko eta bermatzeko, eta, bereziki, emakumeen autonomia eta ahalduntzea bultzatzeko eta emakumeek gizartean, ekonomian zein politikan duten posizioa sendotzeko, egiturazko ezberdintasuna eta sexuagatiko diskriminazio-modu oro ezabatze aldera, emakumeen aurkako indarkeria matxista barne hartuta. Horren guztiaren azken xedea gizartea berdintasunezkoa eta indarkeria matxistarik gabea izan dadin lortzea da; bertan, pertsona guztiak libre izango lirатеke, nola eremu publikoan hala pribatuan, euren gaitasun pertsonalak garatu eta erabakiak hartzeko, rol tradizionalak sexuaren arabera ezarritako mugak baztertu egingo lirатеke eta, azkenik, berdin-berdin aintzat hartuko, baloratuko eta bultzatuko lirатеke emakumeen eta gizonen portaera, jomuga eta beharrianak.»

Bigarren artikulua.– Aldatu egiten dira Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 2. artikulua 3 eta 4 zenbakiak. Honela geratuko dira zenbaki horiek:

«3. Lege honen 3. artikuluko printzipio orokorrak eta 15.7, 16., 17.1, 17.2, 17.3, 17.6, 18.1, 18.6, 20., 21., 22., 23., 43.3 eta 48.3 artikulua euskal botere publiko guztiei aplikatuko zaizkie. Lege honen ondorioetarako, botere

publikotzat jotzen da euskal erakundeen sektore publikoaren barneko edozein erakunde.

4. Euskal botere publikoren batekin kontratuak edo lankidetzaz-hitzarmenak sinatzen badituzte edota botere publiko horiek emandako laguntzen edo dirulaguntzen onuradunak badira, erakunde pribatuei 3. artikulua eta 16. eta 18.6 artikuluen printzipio orokorrak betetzeko eskatuko zaie, betiere horien arteko erlazioak dirauen bitartean eta horri buruzko gaien.

Gainera, lehengo 4 zenbakia 5 zenbakia izango da.

Hirugarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 3. artikulua lehengo paragrafoa. Honela geratuko da artikulua hori:

« Honako hauek dira emakumeen eta gizonen berdintasunaren arloan euskal botere publikoen jarduketara gidatu eta bideratuko duten printzipio orokorrak: tratu-berdintasuna; aukera-berdintasuna; dibertsitatea eta ezberdintasuna errespetatzea; genero-ikuspegiaren integrazioa; ekintza positiboa; sexuaren araberrakolak eta estereotipoak desagerraraztea; ordezkartza orekatua; koordinazioa eta lankidetzaz; emakumeen ahalduntzea; parte-hartzea; eta gardentasuna eta kontu-ematea.»

Laugarren artikulua.– Aldatu egiten dira Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 3.1 artikulua a) eta c) letrak. Honela geratuko dira letra horiek:

«a) Zuzeneko diskriminazioa dago pertsona bat sexuagatiko edo sexuarekin zuzenean loturik dauden inguruabarrak direla-eta –haurdun egonda edo ama izanda, esaterako– beste pertsona bat baino modu txarragoan tratatzen denean. Delitu gisa izan dezakeen tipifikazioa ahaztu gabe, laneko sexu-jazarpena eta sexuagatiko jazarpena sexuagatiko zuzeneko diskriminaziotzat jotzen dira.»

«c) Ez dira sexuagatiko diskriminaziotzat joko justifikazio objektiboa eta zentzuzkoa duten neurriak, emakumei eta gizonei tratamendu ezberdina ematea badakarte ere. Neurri horien artean helburu hauek dituztenak sartu behar dira: emakumeentzako ekintza positiboa, sexuei arrazoi biologikoengatik babes berezia eman beharra, eta gizonek etxeko lanetan, pertsonen zainketan eta berdintasunaren aldeko lanean parte har dezaten sustatzea.

Euskal botere publikoek bermatu behar dute ezen diskriminazio-egoerak eragin ditzaketen beste inguruabar batzuk ere tartean direla-eta diskriminazio anizkoitza jasaten duten emakumeek nahiz emakume taldeek benetan baliatzen dituztela beren oinarritzako eskubideak. Inguruabar horiek honako hauek izan daitezke: arraza, kolorea, jatorri etnikoa, hizkuntza, erlijioa,

politikari edo bestelako gaiei buruzko iritziak, gutxiengo nazional baten kide izatea, ondarea, jaioterria, desgaitasuna, adina, sexu-joera, edo beste edozein baldintza edo inguruabar pertsonal edo sozial. Horretaz gainera, sekzio arteko ikuspegi bat –kontuan hartuko duena faktore horiek nolako eragina duten politika publikoen garapenean– ere bermatu behar dute.»

Bosgarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 3.2 in fine artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«Era berean, euskal botere publikoek bermatu egin beharko dute ez dela oztoporik egongo lege honen bidez arauturiko eskubideak gauzatzeko eta baliabideak eskuratzeko, betiere oztopo horiek ezabatzea bilduta badago irisgarritasuna sustatzearen gaineko legedian.»

Seigarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 3.6 artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«Euskal botere publikoek, inola ere, sexuaren araberako rol sozial eta estereotipo batzuk desagerraraztea sustatu behar dute, emakumeen eta gizonen arteko ezberdintasunaren oinarri baitira eta horien arabera emakumeei etxeko eremuaren ardura eta gizonei eremu publikoaren ardura esleitzen baitzaizkie, eta hori, gainera, balorazio eta aitorpen ekonomiko eta sozial oso ezberdinak eginez. Zehazkiago, etxeko lanen eta zaintza-lanaren aitorpena sustatu behar dute, politika publikoen elementu nagusi gisa.»

Zazpigarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 3.7 artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«Euskal botere publikoek neurri egokiak hartu behar dituzte trebakuntza, eskumen eta prestakuntza egokia duten emakumeen eta gizonen presentzia orekatua lortzeko erabakiak hartzeko esparru guztietan.

Ordezkaritza orekatuaren printzipioa aplikatu egingo da, lehenik, epaimahaietan, hautaketa-epaimahaietan eta pertsona anitzeko bestelako administrazio-organoetan, eta bigarrenik, kargu publikoak, sozietate publikoen administrazio kontseiluetako kideak eta euskal sektore publikoa osatzen duten entitateen gobernu-organoetako kideak izendatzerakoan.

Pertsona anitzeko administrazio-organoei dagokienez, eta lege honen ondorioetarako, ordezkariak orekatua dagoela ulertuko da lau kideetik gorako organoetan sexu bakoitzeko kideek % 40ko ordezkariak dutenean gutxienez. Gainerako kasuetan, berriz, bi sexuek ordezkariak dutenean.

Salbuespen gisa, baldin eta dagokion instituzioaren barnean emakumeen eta gizonen berdintasunaren alorrean eskumena duen organo edo erakundeak aldeko txostena ematen badu, justifikatuta egongo da ordezkariak orekatuaren irizpidea ez aplikatzea pertsona anitzeko administrazio-organoeetan, betiere, honako kasu hauetan:

- a) Organo horri dagokion erreferentziazko sektorean edo eremuan sexu jakin bateko pertsonen presentzia % 40tik beherakoa denean. Halako kasuetan, bermatu egin beharko da, edonola ere, ordezkariak txikieneko sexu pertsonen organo hartan izango duten ordezkariak erreferentziazko sektore edo eremuan duten presentziaren proportzionala dela, salbu eta hurrengo ataletan azaldutako inguruabarretako bat gertatzen bada gutxienez.
- b) Emakumeek organoan duten ordezkariak % 60tik gorakoa izanik, erabakiak hartzeko eremuetan emakumeek historikoki izan duten diskriminazio-egoera –ordezkariak txikiak– zuzentzeko helbururako egokitzen diren ordezkariak handiagoa izatea.
- c) Sexu jakin baten barnean, organo hartan parte hartzeko gaitasun, trebakuntza eta prestakuntza egokia duten behar adina pertsona ez daudenean edo, behar adina pertsona egonda ere, ezin dutenean organo horretan parte hartu partaidetza horrek lan-karga handiegia ekarriko liekeelako edo behar bezala justifikatutako arrazoiren bat dutelako.
- d) Dagokion organoko kideak karguaren arabera izendatzen direnean eta/edo izendapen hori instituzio edo erakunde batek baino gehiagok egin behar duenean. Halako kasuetan, ordezkariak orekatuaren irizpideari eutsi beharko zaio, erakunde berak izendatutako pertsonen taldeari dagokionez, aurreko ataletan bildutako kasuetako bat aplikatzeko denean izan ezik.»

Zortzigarren artikulua.– 9 zenbakia gehitzen zaio Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 3. artikuluari. Honela geratuko da zenbaki hori:

«9. Emakumeen ahalduntzea

Euskal botere publikoek emakumeen ahalduntzea errazteko baldintzak ezarri behar dituzte, horiek beren bizitzen gaineko boterea eta kontrola eskura dezaten eta gaitasuna eta ahalmena lor ditzaten erabaki estrategikoak hartzeko eta sexuagatiko diskriminazioa eta ezberdintasuna indartzen eta betiketzen duten egiturak eta erakundeak eraldatzeko.»

Bederatzigarren artikulua.– 10 zenbakia gehitzen zaio Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 3. artikuluari. Honela geratuko da zenbaki hori:

«10. Partaidetza

Euskal botere publikoek ezinbestean sustatu behar dute, politika publikoak garatzean, talde feministen eta emakume taldeen –oro har, herritar guztien– partaidetza eta elkarrizketa; hala, partaidetza-eredu demokratikoagoa faboratuko da, halako taldeei ekarpenei legezketasun handiagoa emango dien eta haien ekarpenek benetako eragina izango dutela erraztuko duen partaidetza-eredua, hain zuzen ere. Horretarako, parte hartzeko gune eta bitarteko egokiak sortuko dira.»

Hamargarren artikulua.– 11 zenbakia gehitzen zaio Emakumeen eta Gizonen arteko berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 3. artikuluari. Honela geratuko da zenbaki hori:

«11. Gardentasuna eta kontu-ematea

Euskal botere publikoek gardentasuna bermatu behar dute, bai eta herritarrei kontuak ematen zaizkiela ere, diru publikoaren bidez emakumeen eta gizonen berdintasunaren alde egiten diren ekarpenei dagokienez.»

Hamaikagarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 5 artikulua n) letra. Honela geratuko da letra hori:

«n) Diskriminazio anizkoitza jasaten duten emakumeek oinarrizko gizarte-eskubideetarako sarbidea izango dutela bermatzeko eta emakumeen ahalduak bultzatzeko programak edo zerbitzuak ematea, zerbitzu horien izaera dela-eta Erkidego osorako modu bateratuan eman beharrekoak direnean.»

Hamabigarren artikulua.– Aldatu egiten dira Emakumeen eta Gizonen arteko berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 6. artikulua c) eta i) letrak. Honela geratuko dira letra horiek:

«c) Bakoitzak bere lurralde-eremuan programak egitea, Eusko Jaurlaritzaren plangintza orokorraren esparruaren barruan, eta lege honetan eta lege hau garatzeko arauetan xedaturikoa zehaztuko eta lurralde-errealitatera egokituko duten arauak, jarraibideak eta gidalerroak sortzea.»

«i) Diskriminazio anizkoitza jasaten duten emakumeek oinarrizko gizarte-eskubideetarako sarbidea izango dutela bermatzeko eta emakumeen ahalduak bultzatzeko programak edo zerbitzuak ematea, zerbitzu horien izaera dela-eta udalez gainera modu bateratuan eman beharrekoak direnean.»

Hamahirugarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 7.1 artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«1. Emakumeen eta gizonen berdintasunaren arloan, Euskal Autonomia Erkidegoko udalei dagokie, bai banaka, bai partaide diren mankomunitate edo taldeen bidez edo lege honetako xedeetarako eratzen dituztenen bidez, eginkizun hauek betetzea:»

Gainera, artikulua horren c) eta i) letrak aldatzen dira. Honela geratuko dira letra horiek:

«c) Toki-eremuan programak egitea, Eusko Jaurlaritzaren plangintza orokorraren esparruaren eta foru-aldundien lurralde-plangintzaren esparruaren barruan, eta lege honetan eta lege hau garatzeko arauetan xedaturikoa zehaztuko eta lurralde-errealitatera egokituko duten arauak, jarraibideak eta gidalerroak sortzea.»

«i) Diskriminazio anizkoitza jasaten duten emakumeek oinarritzko gizarte-eskubideetarako sarbidea bermatzeko eta emakumeen ahalduntzea sustatzeko programak osatzea edo zerbitzuak ematea, zerbitzu horien izaera dela-eta udal-mailan eman beharrekoak direnean.»

Hamalagarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 7.2 artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«2. Toki-administrazioei aurreko apartatuan aipatzen diren eginkizunak benetan betetzen laguntzeko, Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioak lankidetzat tekniko eskainiko die, eta foru-administrazioek ere laguntza ekonomikoa emango die, bereziki, gaitasun ekonomiko eta kudeaketa-gaitasun txikienekoiei.»

Hamabosgarren artikulua.– 3 zenbakia gehitzen zaio Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 7. artikuluari. Honela geratuko da artikulua hori:

«3. Euskal botere publikoek sustatu eta faboratu egingo dute gaitasun ekonomiko eta kudeaketa-gaitasun txikieneko toki-administrazioek mankomunitateak eta taldeak sor ditzaten, artikulua honen lehenengo apartatuan aipaturiko eginkizunak benetan gauzatze aldera.»

Hamaseigarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 10. artikulua izenburua. Honela geratuko da izenburua hori:

«10. artikulua.- Foru-administrazioak, toki-administrazioak eta bestelako erakunde publikoak»

Hamazazpigarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 10.1 artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«1. Foru- eta toki-administrazioek, bakoitzak bere burua antolatzeko dituen eskumenen eremuan, beren egiturak egokitu behar dituzte, halako moduz non administrazio bakoitzak emakumeen eta gizonen berdintasun-politikak bultzatu, programatu, ebaluatu eta horiei buruzko aholkuak ematen jardungo duen erakunde, organo edo administrazio-unitate bat izango baitu, gutxienez, dagokion jarduera-eremuan.»

Hamazortzigarren artikulua.– Aldatu egiten dira Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 10.2 artikulua a) eta e) letrak. Honela geratuko dira letra horiek:

«a) Berdintasunaren arloko plangintza eta dagozkion jarraipen- eta ebaluazio-mekanismoak diseinatzea, eta lege honetan eta lege hau garatzeko arauetan xedaturikoa zehaztuko eta dagozkien esku-hartze esparruetara egokituko duten arauak, jarraibideak eta gidalerroak sortzea.»

«e) Bakoitzari dagokion lurralde-eremuan bizi diren herritarrentzat sentsibilizazio-jarduerak egitea emakumeen eta gizonen ezberdintasun-egoeraz eta berdintasuna sustatzeko abiarazi behar diren neurriez, diskriminazio anizkoitzeko egoerak eta diskriminazio hori sortzen duten faktoreen interseksionalitate-moduak aintzat hartuta.»

Hemeretzigarren artikulua.– 3 eta 4 zenbakiak gehitzen zaizkio Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 10. artikuluari. Honela geratuko dira zenbaki horiek:

«3. Aurreko letretan aipaturiko administrazio-egiturek posizio organiko eta eginkizun-erlazio egokiak izan behar dituzte, erabaki politikoak hartzeko zereginean benetako eragina izan dezaten; gainera, dagozkien xedeak lortzeko behar adinako aurrekontu-zuzkidura ere izan beharko dute.

4. Eusko Legebiltzarrak, Batzar Nagusiek, Arartekoak eta Euskal Herriko Unibertsitateak, euren eskumen-eremuan eta bakoitzaren berezitasunak aintzat hartuta, bakoitzari dagokion erakundearen berdintasun-politika garatzeko ardura izango duen egitura edo pertsona bana izango dute.»

Hogeigarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 11.1 artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«1. Autonomia Erkidegoko Administrazioak, foru-aldundiek eta hiru hiriburuetako udalek, euren burua antolatzeko dituzten eskumenen eremuan, beren egiturak egokitu beharko dituzte, eta horren bidez, Eusko Jaurlaritzako sail bakoitzean administrazio-unitate bat egongo da, eginkizun hauek betetzeko: saileko zuzendaritza eta arloak eta atxikitako erakunde autonomo, erakunde publiko eta organoak sustatzea, koordinatzea eta horiekin elkarlanean aritzea, horrela lege honetan eta Eusko Jaurlaritzak onetsitako berdintasun-planean xedatutakoa betetzeko. Unitate horiek posizio organiko eta eginkizun-erlazio egokiak izan behar dituzte, erabaki politikoak hartzeko zereginen benetako eragina izan dezaten; gainera, dagozkien xedeak lortzeko behar adinako aurrekontu-zuzkidura ere izan beharko dute.»

Hogeita batgarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 11.3 artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«3. Autonomia Erkidegoko Administrazioari atxikitako edota lotutako erakunde autonomo eta bestelako erakunde publikoek, 25 langile baino gehiago badituzte, lege honetan eta 15. artikulua 1. apartatuan zehaztutako berdintasun-planean jasotzen diren neurriak bultzatzeko eta koordinatzeko unitateak izan beharko dituzte. Langile gutxiago dituzten erakunde autonomo eta bestelako erakunde publikoen kasuan, berriz, atxikita dauden sailetako berdintasun-unitateek hartuko dituzte eginkizun horiek euren gain.»

Hogeita bigarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 12. artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«12. artikulua.- Erakundearteko koordinazioa»

Hogeita hirugarren artikulua.– 4 zenbakia gehitzen zaio Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 12. artikuluari. Honela geratuko da artikulua hori:

«4. Autonomia Erkidegoko Administrazioak, toki-administrazioarekin lankidetzan –eta, hala badagokio, baita foru-administrazioekin ere–, bermatu egin behar dute berdintasunaren aldeko eta emakumeenganako indarkeria matxistaren aurka lan egingo duen euskal udalen sare bat egongo dela, toki-eremuan berdintasun-politiken garapena faboratzeko sinergiak eta baterako jarduketak sustatzeko, koordinazioa bultzatzeko eta lankidetzaz pizteko.»

Hogeita laugarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 13. artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

« 13. artikulua.- Sailarteko koordinazioa»

Hogeita bosgarren artikulua.– 3 zenbakia gehitzen zaio Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 13. artikuluari. Honela geratuko da artikulua hori:

«3. Foru- eta toki-administrazioek, bakoitzak bere eskumen-eremuan, sailarteko koordinaziorako dagozkien egiturak edo guneak arautuko dituzte.»

Hogeita seigarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 14. artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«14. artikulua.- Xedapen orokorra.

1. Euskal administrazio publikoek bultzatu egin beharko dute euren aurrekontu publikoetan genero-ikuspegia txertatzea, emakumeen eta gizonen premia desberdinekin sentikor izan daitezen eta berdintasuna sustatzen eta sexuagatiko ezberdintasunak ezabatzen laguntze aldera. Horretarako, dagozkien gidalerroak ezarri behar dituzte, eginkizun hori gauzatzeko, horri jarraipena egiteko eta trebakuntza-prozesu egokiak abiarazteko.

2. Autonomia Erkidegoko Administrazioak, foru-administrazioak eta toki-administrazioek urtean behin esleitu eta zehaztuko dituzte, euren aurrekontuetan, lege honetan aurreikusitako eginkizunak gauzatzeko eta lege honetan aurreikusitako neurriak abiarazteko behar diren baliabide ekonomikoak, arian-arian berma dadin administrazio bakoitzak bere aurrekontuen % 1 (gutxienez) emakumeen eta gizonen berdintasuna garatzeko erabiliko dela.»

Hogeita zazpigarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 15. artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

« 15. artikulua.- Emakumeen eta gizonen berdintasunerako planak.

1. Eusko Jaurlaritzak plan orokor bat onetsiko du, eta plan horretan, hain zuzen, euskal botere publikoek emakumeen eta gizonen berdintasunaren arloan izango dituzten jarduerak orientatzeko esku-hartze ildoak eta gidalerroak modu koordinatu eta orokorrean jasoko dira. Plan hori egiteko orduan, gainerako euskal administrazio publikoei, talde feministei eta emakume-taldeei, beste gizarte-eragile batzuei eta, oro har, herritar guztiei parte hartzeko aukera eman behar die Eusko Jaurlaritzak.

2. 1. apartatuan aurreikusitako plan orokorraren esku-hartze ildo eta gidalerro horiek garatzean, Eusko Jaurlaritzaren sail bakoitzak bere jarduketan plan propioa sortuko du, benetan txertatuko dela bermatzeko

beharrezko diren baliabide pertsonal, ekonomiko eta materialez hornituta egongo dena. Sail bakoitzak, bere inguruabarren eta efikazia-irizpideen arabera, erabakiko du atxikita eta lotuta dituen erakunde autonomoek eta bestelako erakunde publikoek euren planak sortu behar ote dituzten edo horien jarduketak sailaren planean txertatu behar ote diren.

3. Foru-aldundiek eta udalek berdintasunerako planak onetsiko dituzte, Eusko Jaurlaritzaren plangintza orokorrean ezartzen diren esku-hartze ildo eta gidalerroei jarraikiz; halaber, eta horretarako beharrezkoak diren baliabide material, ekonomiko eta pertsonalen bitartez, dagozkien sail, erakunde autonomo eta mendean edo lotuta dituzten bestelako erakunde publikoetan aipaturako planek eta lege honek jasotzen dituzten neurriak benetan eta modu koordinatuan betetzen direla bermatuko dute. Udalek banaka zein kide diren edo ondore horietarako osa ditzaketen mankomunitateen bidez egin ditzakete jarduketa horiek. Horretarako, Eusko Jaurlaritzaren laguntza tekniko eskainiko die, eta dagozkien foru-administrazioek ere laguntza ekonomiko emango die, bereziki, gaitasun ekonomiko eta kudeaketa-gaitasun txikienekoei.

4. 2. eta 3. apartatuetan aipaturiko planek honako hauek izan beharko dituzte, gutxienez:

- a) Egoera-diagnostikoa.
- b) Elkarte eta kolektibo feministek –eta emakumeen eta gizonen berdintasunaren esparrukoek– plana egiteko prozesuan parte har dezaten faboratzeko bideak.
- c) Inplikaturako sailek parte har dezaten faboratzeko bideak, bai teknikari dagokionez bai politikari gagozkiola.
- d) Aurrekontua.
- e) Egutegia.
- f) Jarraipen- eta ebaluazio-sistemak, bakoitzak dagozkion adierazleekin.

5. Aurreko paragrafoetan aipaturiko planen helburu, ekintza eta adierazle nagusiak eta haiei dagozkien ebaluazio-adierazleak administrazio publiko bakoitzari dagozkion plangintza estrategikorako dokumentuetan eta baliokideetan txertatu behar dira.

6. 2. eta 3. apartatuetan aipaturako planak eta programak onetsi aurretik, horiei buruzko txostena eman behar du Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundeak, zehazteko, hain zuzen, plan eta programa horien edukiak egokitzen ote diren Eusko Jaurlaritzak, 1. apartatuan xedaturakoari jarraikiz, onetsi behar dituen esku-hartze ildo eta gidalerroetara eta lege honetan aurreikusitakora.

7. Eusko Legebiltzarrak, Batzar Nagusiek, Arartekoak eta Euskal Herriko Unibertsitateak euren eskumen-eremuan eta bakoitzaren berezitasunak aintzat hartuta, emakumeen eta gizonen berdintasunerako plan propioak

sortuko dituzte, beharrezko diren baliabide pertsonal, ekonomiko eta materialez hornituta egongo direnak.

8. Euskal botere publikoek genero-ikuspegia txertatu behar dute zehazki emakumeen eta gizonen berdintasunaren esparrukoak ez diren planetan, eta horretarako, hainbat neurri hartuko dituzte; izan ere, honako hauek bermatu beharko dituzte, besteak beste: emakumeek eta gizonek sektorean duten egoerari eta ezberdintasun posiblei buruzko diagnostiko bereizi bat egongo dela; ezberdintasun horiek zuzentzeko eta berdintasuna sustatzeko helburuak, ekintzak eta adierazleak txertatuko direla; eta planak diseinatzerakoan berdintasunean adituak diren langileei aholkua eskatuko zaiela.»

Hogeita zortzigarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 16. artikulua lehenengo paragrafoa, bi zenbakietan zatituta geratzen direlarik. Honela geratuko da artikulua hori:

«1. Lege honetan bilduriko xedapenak betetzeko eta genero-ikuspegia eguneroko jardueran benetan integratzen dela bermatzeko, euskal botere publikoek ezinbestean txertatu beharko dute «sexua» aldagaia pertsonen buruzko datuak biltzea dakarren edozein jardueratan, datu horiek helburu estatistikoekin ustia daitezzen, ahal dela, bananduta.

2. Gainera, azterlanak eta estatistikak egitean, honako hau ere beharrezkoa izango da:»

Gainera, artikulua horren e) letra aldatzen da, eta 2 zenbakian sartuta, horrela geratuko da:

«e) Emakumeek eta gizonek esku-hartze eremuetan dituzten egoera, baldintza, jomuga eta beharrianak ezagutzea ahalbidetzeko moduan ustiatzea eta zabaltzea datuak.»

Hogeita bederatzigarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 17. artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«17. artikulua.- Euskal administrazio publikoetako langileen trebakuntza.

1. Euskal botere publikoek neurri egokiak hartu behar dituzte euren langileei emakumeen eta gizonen berdintasunaren arloan oinarritzeko prestakuntza mailakatu eta iraunkorra eskaintzeko, lege honetan biltzen diren xedapenak bete daitezzen eta, horretaz gain, administrazio-jardunean genero-ikuspegia benetan txertatzea ahalbidetuko duen jakintza praktikoa bermatu dadin.

2. Aurreko apartatuan ezarritakoa betetzearren, euskal botere publikoek beren langileak emakumeen eta gizonen berdintasunaren arloan trebatzeko planak sortu eta abiarazi behar dituzte, baita erantzukizun politikoa duten pertsonak prestatzeko eta sentsibilizatzeko jarduerak egin ere.

3. Euskal botere publikoek genero-ikuspegia txertatu behar dute zehazki emakumeen eta gizonen berdintasunari buruzkoa ez den prestakuntzan, eta horretarako, prestakuntza-eskaintzak aztertu eta dagozkion egokitzapenak egingo dituzte.

4. Euskal administrazio publikoek, lanpostu-zerrendetan, zeregin hauek izango dituzten lanpostuak jaso beharko dituzte, lanpostu horietako teknikariek esperientzia eta/edo trebakuntza espezifikoak dutela bermatze aldera: emakumeen eta gizonen berdintasunaren arloko programak sustatzea eta diseinatzea eta arlo horretako aholkularitza teknikoak ematea. Lanpostu horietarako hautagaiak izateko, gai horren gaineko ezagutzak izatearekin lotutako berariazko betekizunak bete beharko dira.

5. Aurreko paragrafoan aipaturiko berdintasun-teknikarien lanpostuak lanbide-sailkapeneko A Taldeko lanpostutzat hartu behar dira lanpostu-zerrendetan; dedikazio eskusibokoak izango dira eta lanaldi osoko lanpostuak izango dira, salbu eta bestelako dedikazioa egokitzat hartzen bada, hala nola administrazioaren neurriarekin loturiko arrazoiak direla eta, edo administrazio horretan berdintasun-teknikariaren beste lanpostu batzuk daudelako eta lanpostu horiek ere dedikazio eskusibokoak direlako.

6. Enplegu publikoko lanpostuak eskuratzeko eta lanpostuz igotzeko hautapen-prozesuen gai-zerrendetan, euskal administrazio publikoek emakumeen eta gizonen berdintasunaren printzipioari eta horrek administrazio-jardueran duen aplikazioari dagozkion edukiak sartu beharko dituzte.»

Hogeita hamargarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 18. artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«18. artikulua.- Xedapen orokorrak.

1. Arauak garatu eta aplikatzerakoan, baita planak, programak eta politika publikoak, kontratuak, dirulaguntzen programak eta administrazio-egintzak emateko beste tresna batzuk garatu eta aplikatzerakoan ere, euskal botere publikoek modu aktiboan izango dute kontuan emakumeen eta gizonen berdintasuna lortzeko helburua.

2. Autonomia Erkidegoko erakunde komunek emakumeen eta gizonen berdintasunaren alorrean duten eskumen legegilea alde batera utzi gabe, lurralde historikoen foru-organoek eta toki-administrazioek gai horren

gaineke arau propioak sortuko dituzte, lege honetan eta lege hau garatzeko arauetan bilduriko agindu orokorrak lurralde historiko eta udalerrri bakoitzaren errealitatera egokituta eta zehaztuta. Hori guztia, betiere, emakumeen eta gizonen berdintasunaren inguruan erregelamenduak egiteko eta euren burua antolatzeko ahala baliatzeko dituzten eskumenak alde batera utzi gabe, baita emakumeen eta gizonen berdintasunak eragiten dien beste sektore-gai batzuetan dituzten eskumenak ere, kontuan izanik emakumeen eta gizonen berdintasuna zeharkako gaia dela.

3. Generoaren araberako eragina aurretiaz ebaluatzerakoan, ezberdintasunak ezabatu eta berdintasuna sustatzeko neurriak ezartzerakoan eta kapitulu honetan aurreikusitako bestelako jarduketak egiterakoan, kontuan hartu behar da emakumeen eta gizonen arteko desberdintasunetan diskriminazio anizkoitza eragiten duten faktoreek –3. artikulua 1. apartatuko azken tartekian bildurikoek– daukaten eragina.

4. Euskal botere publikoek ez dute hizkera sexista erabiliko, ez zuzenean, ez beste pertsona edo erakunde batzuen bitartez sortzen dituzten dokumentuetan eta euskarrietan.»

Hogeita hamaikagarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 19. artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«19. artikulua.- Generoaren araberako eragina aurretiaz ebaluatzea, ezberdintasunak ezabatzeko eta berdintasuna sustatzeko.

1. Administrazio-arau edo -egintza bat egiten hasi aurretik, euskal administrazio publikoek, hori sustatzen duen administrazio-organoen bitartez, ebaluatu egin behar dute zein den proposamen horrek emakumeek eta gizonek kolektibo gisa bizi duten egoeran izan lezakeen eragina. Horretarako, aztertu behar du administrazio-arau edo -egintzan proiektatu den jarduketak ondoren positiboak edo kontrakoak izan litzakeen emakumeen eta gizonen arteko ezberdintasunak ezabatzeko eta horien arteko berdintasuna sustatzeko helburu orokorrean.

2. Eraginaren ebaluazioa kontuan hartuta, administrazio-arau edo -egintzaren proiektuan neurriak sartuko dira, emakumeek eta gizonek kolektibo modura hartuta bizi duten egoeran neurri horiek izan dezaketen eragin negatiboa ahalik eta gehien neutralizatzeko, antzemandako ezberdintasunak gutxitu edo ezabatzeko eta sexu-berdintasuna sustatzeko.

3. Euskal administrazio publikoek, emakumeen eta gizonen berdintasunaren alorrean eskuduna den organo edo erakundeak proposatuta, arauak edo gidalerroak onetsi behar dituzte; horietan, adierazi egin beharko dira, batetik, zein izan behar diren generoaren araberako eraginaren aurretiazko ebaluazioa egiteko eta berdintasuna bultzatzeko neurriak ezartzeko

erregelak, eta bestetik, zein administrazio-arau edo -egintza dauden aurretiazko ebaluazio hori eta artikulua honetan jasotzen diren gainerako izapideak egin behar izatetik salbuetsita.

4. Arau- edo xedapen-proiektuari buruzko memorian xehetasunez azaldu behar da zer izapide egin diren artikulua honi dagokionez, baita haren emaitzak ere.

5. Administrazio-arau edo -xedapena sustatzen duen administrazio-organoak jarraipena egin beharko dio administrazio-arauei edo -egintzei barne harturiko neurrien –aurreko apartatueta aipatutakoak– eraginkortasunari, emakumeen eta gizonen ezberdintasunak ezabatzeko eta horien berdintasuna pizteko helburua lortze aldera; halaber, horren berri emango dio dagokion administrazioaren barnean emakumeen eta gizonen berdintasunaren alorrean eskuduna den organo edo erakundeari.

6. Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundeak Autonomia Erkidegoko Administrazioaren esparruan prestatzen diren arau-proiektuei buruzko txostena eman behar du, artikulua honetan xedatzen dena egoki aplikatzen dela egiaztatzeko eta, hala badagokio, horren inguruko hobekuntza-proposamenak egiteko. Beste administrazio publiko batzuen arauen kasuan, organo eskudunak ezarri beharko dute artikulua honetan finkatutakoa behar bezala aplikatzen dela bermatzeko modua.

7. Eusko Legebiltzarrak eta Batzar Nagusiek dagozkien neurriak hartu beharko dituzte, lege-proposamenetan eta foru-arauetarako proposamenetan (hurrenez hurren) ebalua dadin generoaren arabera zer eragin aurreikus daitekeen, eta halako proposamenetan emakumeen eta gizonen berdintasuna sustatzeko neurriak txerta daitezkeen.»

Hogeita hamabigarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 20. artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«20. Artikulua.- Hautapen-prozesuak eta epaimahaiak.

1. Egokitzat jotako beste neurri batzuk ere har daitezkeela alde batera utzi gabe, enplegu publikoko lanpostuak eskuratu, lanpostuak betetzeko eta lanpostuz igotzeko hautapen-prozesuak (praktikaldiak barne hartuta) erregulatzen dituzten administrazio-arauek edo -egintzek honako hauek bildu beharko dituzte:

- a) Klausula bat, administrazioaren jardueraren kidego, eskala, maila eta kategorietan emakumei lehentasuna ematen diena, baldin eta trebakuntzaren ikuspegitik emakumeen eta gizonen artean gaitasun bera badago, eta kidego, maila, eskala eta kategoria horietan emakumeak % 40 baino gutxiago badira. Salbuespena izango

lanposturako beste hautagaiak neurri hori ez aplikatzea justifikatzen duten arrazoiak dituenen (nolanahi ere, arrazoi horiek ez dute eragin behar sexuagatiko diskriminaziorik), hala nola lanpostuak eskuratzeko eta lanpostuz igotzeko zailtasun bereziak dituzten beste kolektibo batzuetako kide izatea.

Dagozkien administrazio publikoen barnean funtzio publikoaren alorrean eskudunak diren organoek a) letran xedaturikoa aplikatzea ahalbidetzen duten estatistika egokiak eta eguneratuak izan behar dituzte eta, horretaz gain, aurreko paragrafoan aipaturiko ehunekoa kalkulatzeko erreferentzia-esparrua finkatzeko irizpideak ezarri behar dituzte.

- b) Klausula bat, hautapen-epaimahaietan trebakuntza, gaitasun eta prestakuntza egokia duten emakumeen eta gizonen ordezkariak orekatua izango dela bermatzeko.
- c) Aurreikuspenak, hautagaiaren lanbide-esperientzia baloratzeko, merezimendu-baremoetan honako hauek ere kontuan har daitezten: lehenik, zenbat denbora egon den hautagaia eszedentzia-egoeran, senideak zaintzeagatik edo genero-indarkeriagatik; bigarrenik, zenbat denbora eman duen hautagaiak amatasuna eta aitatasuna babesteko edota bizitza pertsonala, familia eta lana kontziliatzeko helburua zuten lanaldi-murrizketetan eta edo baimenetan; eta hirugarrenik, emakumezko enplegatu publikoek zenbat denbora eman zuten genero-indarkeriagatiko baimenak baliatzen.
- d) Neurri horien bitartez, hautapen-prozesuak, lanpostuak betetzeko prozesuak eta lanpostuz igotzeko prozesuak garatzerakoan, amatasunari behar bezalako babes emango litzaioke bai jaio aurreko aldietan bai jaiotza ondoko aldietan, sexuagatiko diskriminazioko egoeretan ez erortzeko. Hori horrela izanik, deialdi bakarreko sistemaren arabera ariketak edo probak edota hautagaiak bertaratzea eskatzen duten bestelako jarduketak barne hartzen dituzten prozesuetan, egoera jakin batzuek –haurduntzak, erditzeak edo edoskitzeak–, behar bezala egiaztatuta badaude, ekitaldiaren denbora-eta/edo leku-inguruabarrak aldatzea eragin dezakete, eta aldaketa hori justifikatuta egongo litzateke. Aldaketa-eskabideak kontuan hartzerakoan, hautagai guztien lehia-berdintasunaren printzipioa bermatzeko beharrezkotzat eta egokitzaletzat jotako antolakuntza-neurriak hartuko dira.

2. Egokitzaletzat hartutako beste neurri batzuk ere hartu ahal diren arren, administrazioak sustatutako edo diruz lagundutako edozein sari mota emateko sortzen diren epaimahaiak erregulatuko dituzten arauak, eta kultura- eta/edo arte-funtsak eskuratzeko gaitutako antzeko organoak erregulatuko dituztenek, klausula bat izango dute, hautapen-epaimahaietan

trebakuntza, gaitasun eta prestakuntza egokia duten emakumeen eta gizonen ordezkariak orekatu izango dela bermatzeko.

3. Artikulu honetan adierazitakoaren ondorioetarako, ordezkariak orekatu duela ulertuko da lau kide baino gehiago dituzten epaimahaietan edo antzeko organoetan sexu bakoitzak gutxienez % 40ko ordezkariak baldin badu. Gainerako kasuetan, bi sexuak ordezkariak daudenean izango da orekatua.»

Hogeita hamahirugarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 21. artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«21. artikulua.- Kontratazio publikoa eta dirulaguntzak.

1. Euskal botere publikoek irizpide sozialak txertatzeko nahitaezko eta zeharkako betebeharrari buruzko printzipio orokorra aplikatuko dute emakumeen eta gizonen berdintasunaren eremu espezifikoan. Horretarako, genero-ikuspegia txertatuko dute kontratazio publikoan eta, beste neurri batzuen artean, emakumeen eta gizonen berdintasunerako klausulak txertatuko dituzte adjudikazio-irizpideetan eta exekuzio-baldintza berezietan, salbu eta justifikatzen badute kontratua ez dagokiola generoari eta ez dela posible klausula horiek txertatzea.
2. Genero-ikuspegiaren kontsiderazioa kontratuaren xedearen ezaugarri tekniko bat denean, espresuki txertatu ahal izango da xede horren definizioan emakumeen eta gizonen berdintasunaren aipamen espezifiko bat.
3. Euskal botere publikoek sektore publikoarekin kontratatzeke debeku espezifikoak ezarriko diete sexuagatiko diskriminazioan erortzeagatik edo emakumeen eta gizonen berdintasunaren alorreko araudia ez betetzeagatik administrazio- edo zigor-zehapenen bat ezarri zaien pertsona fisiko edo juridikoei, dagokion zehapenean ezarritako denborartarte osoan. Halaber, estatu-araudiaren arabera berdintasun-planik indarrean ez duten enpresak ere kontratazio publikoetatik kanpo geratuko dira (kontuan izanik halako plan bat edukitzeko betebeharra dutela), baita 25 langiletik gora izanik sexu-jazarpena edo sexuagatiko jazarpena prebenitzeko neurriak ezarri dituztela ziurtatzen ez duten enpresak ere, estatu-legeriak emakumeen eta gizonen berdintasunaren esparruan finkatzen duen bezalaxe.
4. Kontratuaren xederako beharrezkoak badira emakumeen eta gizonen berdintasunaren alorreko gaitasun espezifikoak, gaitasun tekniko edo profesional gisa eskatuko da esperientzia zehatza, ezagutzak edo prestakuntza izatea emakumeen eta gizonen berdintasunaren alorrean, kontratazio publikoari buruzko araudian ezarritakoaren arabera.

5. Kontratazio-organoek kontratazio-pleguetan txertatuko dituzte honako hauek:
 - a) Emakumeen eta gizonen berdintasunerako adjudikazio-irizpideak, baremoaren guztizkoaren % 5eko haztapenarekin, gutxienez.
 - b) Emakumeen eta gizonen berdintasunarekin lotutako exekuzio-baldintza berezi bat, gutxienez.
6. Emakumeen eta gizonen egoeran nolako eragina izan dezaketen jakiteko, Euskal Autonomia Erkidegoko Lizitatzailerak eta Enpresa Sailkatuen Erregistro Ofizialean sexuaren arabera banakatuta aurkeztu beharko da, gutxienez, honako hauei buruzko informazioa: langile kopurua, horien batez besteko soldata, titularren kopurua, pertsona juridikoen kopurua eta administrazio- eta zuzendaritza-organoen osaera.
7. Emakumeen eta gizonen berdintasunerako klausulak benetan betetzen direla egiaztatu beharko da; horretarako:
 - a) Enpresa kontratistak nahitaez bete beharko ditu emakumeen eta gizonen berdintasunerako klausula guztiak, bai eta horien exekuzioa modu eraginkorrean egiaztatu ere, aurretiazko errekerimendurik igorri behar izan gabe dagokion dokumentazioa aurkeztuta.
 - b) Emakumeen eta gizonen berdintasunari buruzko adjudikazio-irizpideak eta exekuzio-baldintza bereziak espresuki ezarriko dira pleguetan funtsezko kontratu-obligazio gisa. Horiek ez betetzea falta astuna izango da eta, gertatzekotan, kontratazio-organoak kontratua suntsiarazi ahal izango du, kontratuarekin aurrera jarraitu ahal izango du, zehapenak ezarrita, eta kontratuaren luzapena ez aplikatzea erabaki ahal izango du, aurreikusia dagoenean.
 - c) Kontratuaren arduradunak edo jarraipen-unitateak emakumeen eta gizonen berdintasuna egiaztatzeko dokumentazioa egiaztatu beharko dute. Ondore horietarako, aholkularitza eskatu ahal izango dio dagokion administrazioan emakume eta gizonen berdintasunaren alorreko eskumenak dituen organo edo organismoari.
8. Euskal botere publikoen dirulaguntza publikoek genero-ikuspegia txertatu behar dute, eta hori ez ezik, berdintasuna sustatzeko eta emakumeen eta gizonen ezberdintasunak ezabatzeko neurriak ere bildu behar dituzte balorazio-irizpideen pertsona fisiko edo juridiko onuradunen obligazioen artean, salbu eta txosten arrazoitu bidez justifikatzen bada ez dagokiola genero-ikuspegia txertatzea dirulaguntzan; nolana ere, emakumeen eta gizonen berdintasunaren alorrean eskuduna den organo edo erakundeari helarazi beharko zaio hori, haren iritzia izate aldera.

9. Euskal botere publikoek, laguntzak edo dirulaguntzak ematerakoan, sexuagatiko diskriminazioan erortzeagatik edo emakumeen eta gizonen berdintasunaren alorreko araudia ez betetzeagatik administrazio- edo zigor-zehapenen bat ezarri zaion ezoin pertsona fisiko edo juridikori ezingo diote dirulaguntzarik edo laguntzarik eman dagokion zehapenean ezarritako denbora-tarte osoan, ezta sexuagatik diskriminatzen duen ezoin jarduerari ere. Halaber, estatu-araudiaren arabera berdintasun-planik indarrean ez duten enpresak ere laguntza eta dirulaguntzetatik kanpo geratuko dira (kontuan izanik halako plan bat edukitzeko betebeharra dutela), baita 25 langiletik gora izanik sexu-jazarpena edo sexuagatiko jazarpena prebenitzeko neurriak ezarri dituztela ziurtatzen ez duten enpresak ere, estatu-legeriak emakumeen eta gizonen berdintasunaren esparruan finkatzen duen bezalaxe.
10. Euskal botere publikoek, beste gai batzuen artean, dirulaguntza publikoak ematean:
- a) Egokia denean, pertsona fisiko edo juridiko parte-hartzaileek bete beharreko baldintzen artean sartuko dute emakumeen eta gizonen berdintasuneko ibilbide bat egiaztatzea; edo beren estatutuetako helburuen, xede sozialen edo sorrerako helburuen artean izatea berdintasunaren sustapena; edo diruz lagundutako proiektua edo jarduera gauzatuko duten pertsonak emakumeen eta gizonen berdintasunaren alorreko berariazko prestakuntza izatea.
 - b) Balorazio-irizpideen baremoaren guztizko % 5ekin baloratuko dituzte, gutxienez, pertsona fisiko edo juridiko parte-hartzaileen emakumeen eta gizonen berdintasunerako ekintzak eta politikak eta/edo dirulaguntzara aurkeztutako proiektuan genero-ikuspegia txertatzearekin lotutako beste alderdi batzuk.
 - c) Emakume eta gizonen berdintasun-arloko betebeharrak ezarriko dituzte.
 - d) Emakumeen eta gizonen egoeran nolako eragina izan dezaketen jakiteko, entitate onuradunei eskatuko diete dirulaguntzak justifikatzeko memorietan sexuaren arabera banakatuta aurkezteko honako hauei buruzko informazioa: emandako zerbitzuaren azken onuradunak edo erabiltzaileak, pertsona titularrak eta langileak, eta dirulaguntza eragin duen zerbitzua emateko entitateak kontratatu dituen langileak.
11. Dirulaguntza publikoen onuradun diren pertsona juridiko guztiek emakumeen eta gizonen berdintasunerako klausulak benetan betetzen direla egiaztatu beharko du, bai eta hori egiaztatzeko ezarritako

dokumentazio guztia aurkeztu eta justifikatu ere, eta irizpide sozial horiek egiaztatzeko jarduketak egiten utzi beharko dute.

12. Euskal botere publikoek, bakoitzak bere eremuan, arauak edo jarraibideak eman behar dituzte, artikulua honetan xedatutakoa benetan betetzeko pautak eta adibideekin.»

Hogeita hamalagarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 22. artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«22. artikulua.- Plan sektorialak.

1. Euskal botere publikoen plan sektorialekin genero-ikuspegia txertatu behar dute, eta hori ez ezik, berdintasuna sustatzeko eta emakumeen eta gizonen ezberdintasunak ezabatzeko neurriak ere bildu behar dituzte, salbu eta txosten arrazoitu bidez justifikatzen bada ez dagokiola genero-ikuspegia txertatzea planean; nolana ere, emakumeen eta gizonen berdintasunaren alorrean eskuduna den organo edo erakundeari helarazi beharko zaio hori, haren iritzia izate aldera.

2. Emakumeen eta gizonen egoeran nolako eragina izan dezaketen jakiteko, euskal botere publikoek bermatu egin behar dute, plan sektorialen memoria edo ebaluazioetan, aurreikusitako ebaluazio-adierazleen eta planean garaturiko neurrien onuradunen informazioa sexuen arabera banakatuta aurkezten dela.

3. Emakumeen eta gizonen berdintasunaren alorrean eskuduna den organo edo erakundeak proposatuta, aurreko apartatuan aurreikusitakoa benetan aplikatzeko eta aplikazio horri jarraipena egiteko jarraibideak zehaztuko dituzten arauak edo gidalerroak onetsi beharko dituzte euskal administrazio publikoek.»

Hogeita hamabosgarren artikulua.– Aldatu egiten dira Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 24. artikuluen 2 eta 5 zenbakiak. Honela geratuko dira zenbaki horiek:

- «2. Euskal administrazio publikoek ezin izango diete inolako laguntzarik, babesik edo aintzatespenik eman kideak aukeratzeko prozesuan edo lan-jardunean sexuagatik diskriminatzen duten elkarte edo erakundeei.»

- «5. Euskal administrazio publikoek espazioak sortuko dituzte emakumeen eta elkarte-mugimenduaren herritarren parte-hartzea bermatzeko politika sozial, ekonomiko eta kulturalen garapenean, eta emakumeen eta gizonen berdintasunaren alorreko euskal administrazio publikoen arteko elkarrizketa eraginkorrerako bideak egituratuko dituzte.»

Hogeita hamaseigarren artikulua.– 3 zenbakia gehitzen zaio Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 25. artikuluari. Honela geratuko da artikulua hori:

«3. Euskal administrazio publikoek emakumeen memoria historikoaren berreskurapena bultzatu behar dute eta ondareari eta kulturari emakumeek egin dizkieten ekarpenak ikusgarri egiten dituzten eta estereotipo eta aurreiritzi sexistak gainditzten laguntzen duten kultura-politikak sustatu behar dituzte, bai eta emakumeen presentzia sustatu ere, ordezkaritza txikiegia duten eremuetako erakusketa eta ekoizpen artistiko eta kulturaletan.»

Gainera, lehengo 3 zenbakia 4 zenbakia izango da.

Hogeita hamazazpigarren artikulua.– Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 25.4 artikulua orain 25.5 izango da eta aldatu egiten da. Honela geratuko da artikulua hori:

«5. Euskal administrazio publikoek kirol-jardueren hautu ez-estereotipatua sustatuko dute, bai eta emakumeen zein gizonen kirol-jardueren laguntza ere, bietako edozein gutxiengo den modalitateetan. Era berean, handitu egingo dituzte gehienbat emakumeek praktikatzan dituzten kirol-modalitateentzako laguntza publikoak, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna bermatuko da sariak eta aintzatespenak ematerakoan.»

Hogeita hamazortzigarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 26. artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«1 Euskal Autonomia Erkidegoaren eskumen-esparruan diharduen ezein hedabidek ezin izango du adierazi pertsonak, sexu batekoak edo bestekoak izateagatik, giza duintasun gutxiago edo gehiago dutela, ez eta objektu sexual edo aberastasun-iturri soilak direla ere. Orobat, ezingo zaie zabalkundea eman emakumeen aurkako indarkeria justifikatu, horri garrantzia kendu edo horretara bultzatzen duten edukiei.

2. Debekatu egiten da egin, eman edo erakustea pertsonak, sexu batekoak edo bestekoak izateagatik, giza duintasun gutxiago edo gehiago dutela edo sexu-objektu edo aberastasun-iturri soilak direla adierazten duen publizitate-iragarki oro, bai eta emakumeen aurkako indarkeria justifikatu, horri garrantzia kendu edo horretara bultzatzen duen oro ere.

3. Gizarte-komunikabideek, beren programazioak egiteko orduan, ez dute hizkera sexistarik erabili behar, eta emakumeen parte-hartze aktiboa eta bi sexuen presentzia orekatua eta irudi plurala bermatu behar dute, edertasun-kanonetatik eta sexu bakoitzak bizitzako arloetan betetzen dituen eginkizunei buruzko estereotipo sexistetatik aparte, eta bereziki zaindu behar dituzte haur zein gazteentzako edukiak. Bestalde, emakumeek sustatutako edo

emakumeek zuzendutako jarduera politiko, sozial eta kulturalen zabalkundea bermatu behar dute, gizonetako berdintasunean, eta orobat emakumeak ahalduzko lagungarri diren jarduerak ere.

4. Euskal Autonomia Erkidegoko titulartasun publikoko komunikabideek bultzatu egingo dituzte eta beren publizitate-espazioetan lehentasunezko tratua eskainiko diete ezberdintasunak ezabatu eta emakumeen eta gizonen berdintasuna sustatzeko eta emakumeen kontrako indarkeria mota oro prebenitzeko kanpaina instituzionalari. Horretarako, dagokionean, erakundeen arteko lankidetzarako beharrezko diren mekanismoak edo itunak ezarriko dira.

5. Euskal administrazio publikoek, erakunde autonomoek eta haien mende edo haiei lotuta dauden gainerako entitate publikoek, beren eskumen-eremuan, aurreko apartatuan aipatutako kanpaina instituzionalak hedatzen lagunduko dute. Horretarako, publizitatea jartzeko barruan nahiz kanpoan dituzten gune edo lekuak lagako dituzte erakunde arteko kanpaina horietarako.

6. Euskal administrazio publikoek, beren eskumen-eremuan, emakumeek eta gizonen informazio- eta komunikazio-teknologietarako berdintasunezko sarbidea eta erabilera dutela bermatu behar dute, hautematen diren sexuagatiko eta 3.1 artikuluan aipatutako diskriminazio anizkoitza eragiten duten faktoreengatiko diskriminazioak zuzentzeko.

7. Era berean, eduki sexistak edo emakumeen duintasunaren kontrakoak saihestu egin beharko dituzte, autorregulazio-arauen edo bestelako formulen bidez, interneten, sare sozialetan, bideo-jokoetan eta informatika-sistemetan.»

Hogeita hamabederatzigarren artikulua.— Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 27. artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«27. artikulua.- Publizitatearen eta komunikabideen aholkularitza- eta kontrol-organoa.

Eusko Jaurlaritzan organo bat eratuko da, komunikabideen eta publizitate-euskarrien bitartez hedatzen diren publizitatearen eta edukien inguruan aholku eman eta horiek aztertzeaz arduratuko dena, pertsonen sexuagatiko diskriminazio eta estereotipatze oro ezabatzeko. Era berean, komunikabideek emandako edukiei buruzko kode etikoa badaudela ere zainduko du, zeintzuek, besteak beste, emakumeen kontrako indarkeria matxistaren kasuen tratamendu egokia landuko baitute.»

Berrogeigarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 29.1.d) artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«d) Ikasleak gaitzea eta egun dauden oztopoak kentzea aukera akademikoen hautua generoan oinarritutako baldintzapezetatik libre egin dadin, halako moldez non emakumeen presentzia txikiegia gairitu dadin Lanbide Heziketan, bai eta industrian, zientzian, teknologian eta bestelako eremu batzuetan, bai eta gizonen presentzia txikiegia ere humanitateetan, hezkuntzan, osasunean eta beste eremu batzuetan.»

Berrogeita batgarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 29.2 artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«2. Era berean, Hezkuntza Administrazioak oinarritzko printzipiotzat ezarriko du hezkuntza-maila guztietan indarkeriazko jokoerak prebenitzea, eta eguneroko bizitzari buruzko irakasgai eta/edo eduki eta aldi zehatzak ezarriko ditu hezkuntza-maila guztietan. Eduki eta aldi horietan gai hauekin lotutako alderdi eta edukiak integratuko dira: etxeko eremua eta pertsonen zaintza, harreman pertsonalen funtzionamenduaren ezagutza eta harreman afektibo-sexual osasungarri eta positiboak sustatzea, hizkuntzaren erabilera ez-sexista, emakumeen gorputza erakartzeko elementu edo aberastasun-iturri gisa erabiltzea zalantzan jartzea, jarrera matxisten identifikazioa eta prebentzioa, ikusgarriak ez direnak barne, eta gatazkak konpontzeko indarkeriarik gabeko metodoak eta sexuen berdintasunaren eta dibertsitatearen errespetuan oinarritutako bizikidetzaren ereduak ikastea.»

Berrogeita bigarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 31.1 artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«1. Beren zereginetan genero-ikuspegia integratzeko, hezkidetzan trebakuntza zehatza jaso duten langileak izango dira hezkuntzaren arloa ebaluatu, ikertu eta berriki eta ikuskatzeaz arduratzen diren organoetan eta irakasleen laguntzarako zerbitzuetan.»

Berrogeita hirugarren artikulua.– 2 zenbakia gehitzen zaio Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 31 artikuluari. Honela geratuko da artikulua hori:

«2. Hezkuntza Administrazioak hezkuntza-zentro guztietan bermatuko ditu hezkidetzaren ardura duten irakasleen izendapena, ordu kopuru eta prestakuntza egokia, bai eta hezkuntza-komunitatearen parte-hartzea duten berdintasun-batzordeak. Era berean, bermatu egingo du prestakuntza egokia jaso duten berdintasuneko ordezkariak daudela zentro horietako ordezkari-organoren eta eskola-kontseiluetan, hala udalerrien nola

autonomia-erkidegoaren mailan, hezkuntza-eremuan berdintasuna sustatzeko neurriak bultzatzen dira.»

Gainera, lehengo 2 eta 3 zenbakiak 3 eta 4 zenbakiak izango dira hurrenez hurren.

Berrogeita laugarren artikulua.– 2 zenbakia gehitzen zaio Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 34 artikuluari. Honela geratuko da artikulua hori:

«2. Zaintzaileek aisialdirako, astialdirako eta atsedenerako eskubidea dute. Horiek baliatu ahal izateko, euskal administrazio publiko eskudunek, neurri hauek gauzatzeko dituzte, besteak beste:

- a) Prestakuntza eskaintzea familiako senide ez profesionalei, haien kasuan hautemandako beharren arabera.
- b) Atsedeen eta aisialdiko programak abiaraztea, aldi baterako ostatua barne, zaintzen dutenen atsedena ahalbidetzeko.
- c) Partikularren artean elkarri laguntzeko ekimenak eta formulak sustatzea, pertsonak zaintzeko.
- d) Zaintzaileen beharrei erantzuteko beharrezkoak diren laguntza ekonomiko, tekniko eta psikosozialeko bestelako neurri guztiak.»

Gainera, lehengo artikularen paragrafo bakarra 1 zenbakia izango da.

Berrogeita bosgarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 35. artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«35. artikulua.- Erantzunkidetasuna.

Euskal administrazio publikoek gizonen erantzunkidetasuna sustatzeko dute etxeko lanen alorrean, eta bultzatu egingo dute haien artean orokortzea zaintzaren etika eta jarduna, norberaren eta besteen garapen eta ongizaterako bide gisa bai eta ezberdintasun eta indarkeria matxistak zein pertsonentzako kaltegarriak diren arrisku-jokabideak prebenitzeko bide gisa ere. Era berean, neurri egokiak hartuko dituzte bizitza pertsonalaren, familiarren eta lanaren kontziliazioa sustatzeko neurri eta jarduketek gizonen erantzunkidetasuna sustatzen duten neurriak barne har ditzaten.»

Berrogeita seigarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 37.2.b) artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«b) Enplegu-zerbitzuek kontratatutako emakumeen kopurua handitzeko xedea duten neurriak hartzea sustatuko dute, presentzia txikiegia duten eta kalitateko eta ondo ordaindutako enpleguak dituzten lanbideetan.»

Berrogeita zazpigarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 38.c) artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«c) Eraketa-gastuak, aktiboen inbertsioak eta funtzionamendu-gastu orokorrak finantzatzeko laguntzak ematean, sustatzaileen artean emakumeak gehiengoa diren enpresa-ekimenak lehenetsiko dituzte, batik bat emakumeen presentzia txikiegia duten lanbide eta sektoreetan eta ekonomiarako estrategikotzat jotzen direnentzat.»

Berrogeita zortzigarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 39. Artikuluaren izenburua. Honela geratuko da izenburu hori:

«39. artikulua.- Prestakuntza eta kudeaketa aurreratuko planak»

Berrogeita bederatzigarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 39.2 artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«2. Halaber, emakumeek prestakuntza-ekintzetan parte hartzen dutela bermatzeko beharrezkoak diren laguntza-mekanismoak eta -zerbitzuak eratu behar dira, hala autoenpleguaren eta enpresa-sorkuntzaren eremuan nola besteren konturako lanaren eremuan, batik bat emakumeen presentzia txikiegia duten lanpostuak eta mailak eskuratzeko aukera emango dieten prestakuntza-ekintzetan, bereziki zuzendaritza-postuei eta kalitateko eta ongi ordaindutako enpleguak dituzten sektoreei dagokienez.»

Berrogeita hamargarren artikulua.– 3 zenbakia gehitzen zaio Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 39. artikuluari. Honela geratuko da artikulua hori:

«3. Autonomia Erkidegoko Administrazioak, Kalitatearen Sustapenerako Euskal Fundazioarekin batera, kalitatearen eta kudeaketa aurreratuaren eremuan genero-ikuspegia txertatzea sustatuko du.»

Berrogeita hamaikagarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 40. artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«1 Haien kapitalaren gehiengoa euskal erakunde publikoena den partaidetzako enpresek, kasu guztietan, bai eta enpresa pribatuek ere, Estatuaren araudiak ezarritako terminoetan, planak idatziko dituzte, eta

horietan jasoko dituzte neurri zehatz eta eraginkorrak, beren barne-funtzionamenduan eta kanpora begirako jardueran emakumeen eta gizonen berdintasuna sustatzeko xedearekin, bai eta jarraipena eta ebaluazioa egiteko mekanismo egokiak ere.

2. Kapitalaren gehiengoa euskal erakunde publikoena den eta 25 langile baino gehiago dituzten partaidetzako enpresek erakunde barruan berdintasun-politikak garatzeko ardura izango duen zerbitzu bat izango dute, langile espezializatuekin.

3. Autonomia Erkidegoko administrazioak Enpresetako Berdintasun Planen Erregistro bat sortuko du.

4. Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundeak laguntzak ezarri behar ditu emakumeen eta gizonen berdintasunerako planak egiteko eta enpresek arlo horretan adituak diren pertsonak kontratatzeke. Era berean, enpresen artean lankidetzeta-sareak egotea sustatu behar du, enpresek berdintasun-politiken garapena susta dezaten.

5. Autonomia Erkidegoko Administrazioak, bere eskumenen esparruan eta Laneko eta Gizarte Segurantzako Ikuskaritzarekin eta inplikaturako beste erakunde batzuekin elkarlanean, lan-eremuan sexuagatiko diskriminazioaren kontra borrokatzeke planak eta bestelako neurriak egitea sustatu behar du.

6. Batik bat, ordainsarien alorreko diskriminazioari dagokionez, neurri hauek garatuko dira:

- a) Autonomia Erkidegoko Administrazioak, Laneko Ikuskaritzaren bidez, zerbitzu espezializatu bat sortuko du eta plan eta kanpaina espezifikoko egingo ditu ordainsarien alorreko diskriminazioaren kontra, horretarako beharrezko diren giza baliabideak eta baliabide ekonomiko eta materialak gaituz.
- b) Autonomia Erkidegoko Administrazioak erakunde publikoen, enpresen, sindikatuen eta, oro har, herritarren esku ipiniko du ordainsarien alorreko diskriminazioaren kontra egiteko eta balio bereko lanari ordainsari berdina ematearen printzipioa orokortzeko baliabide sorta bat, lanpostuak balioetsi, sailkatu eta ebaluatzeko eta laneko sustapen ez-sexista egiteko gidalerroak, irizpideak eta metodologiak, eta informazio eta aholkularitza emateko eta kexak edo salaketak bideratzeko zerbitzu bat.
- c) Erregelamenduz xedatzen diren terminoetan, euskal sektore publiko instituzionala osatzen duten erakundeek ordainsarien alorreko gardentasuna bermatu beharko dute, ordainsarien erregistro-liburuen

edo egokitzen jotako beste formula batzuen bidez, eta b) letran aipatutako gidalerro, irizpide eta metodologiak aplikatu beharko dituzte eta, dagokionean, soldaten edo ordainsarien beharrezko auditoretzak gauzatuko dituzte.

- d) Sektore pribatuari dagokionez, euskal sektore publikoaren kontratuak edo dirulaguntzak eskuratzeko baldintza izango da emakumeen eta gizonen ordainsarien alorreko gardentasun- eta berdintasun-printzipioa betetzea. Horretarako, dagozkion berdintasun-klausulak txertatuko dira, bai eta soldaten edo ordainsarien alorreko auditoretzak barne hartuko dituen kontrol-sistema bat ere. Ordainsarien alorreko diskriminazio-zantzuak hautematen badira, epe bat emango zaie erakundeei horiek justifikatu edo zuzendu ditzaten eta, egiten ez badute, zehapena edo kontratu- edo dirulaguntza-prozesuaren esparruan ebatzitako ondorioa ezarriko zaie. Horrek barne har dezake dirulaguntza galtzea edo kontratua suntsiaraztea eta jasotako dirua itzuli behar izatea.
- e) Sektore pribatuko enpresei dagokienez, euskal administrazio publikoek ordainsarien alorreko gardentasuna sustatuko dute eta b) letran aipatutako gidalerro, irizpide eta metodologiaren aplikazioa erraztuko dute, bai eta soldaten edo ordainsarien alorreko autoebaluazioak eta auditoretzak gauzatzea ere, Estatuaren legeriak gai horretan xedatutakoaren kalterik gabe.
- f) Autonomia Erkidegoko Administrazioak gauzatuko ditu, Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundearen bidez, informazioa eta aholkularitza emateko, gidalerroak eta metodologiak egiteko, salaketak bideratzeko eta kontrolak eta auditoretzak egiteko funtzioak, aurreko apartatuetan aipatutakoak.»

Berrogeita hamabigarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 42. artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«42. artikulua.- Negoziazio kolektiboa.

1. Autonomia Erkidegoko Administrazioak, bere langileekin egindako negoziatio kolektiboan, enplegu publikoaren alorrean emakumeen eta gizonen berdintasuna sustatzeko neurriak planteatu behar ditu. Era berean, gizarte-eragileen arteko elkarriketa sustatu behar du, sektore pribatuko negoziatio kolektiboan emakumeen eta gizonen presentzia orekatua egon dadin eta neurri mota horiek ere txerta daitezten, batik bat ordainsarien alorreko diskriminazioa ezabatzeari dagokionez.

2. Autonomia Erkidegoko Administrazioak, hitzarmen kolektiboaren erregistroaren bitartez, zaindu beharko du hitzarmenotan emakumeen eta gizonen berdintasunaren printzipioaren aurkako klausularik ez egotea,

hizkera ez-sexista erabiltzea eta jazarpen sexistaren aurkako neurri espezifikoak jasotzea. Horrekin batera, sexuagatiko diskriminazioa kontrolatzeko eta ezabatzeko ikuskapenak bultzatuko ditu Administrazioak.»

Berrogeita hamahirugarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 43. artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

« 43. artikulua.- Sexu-jazarpena eta sexuagatiko jazarpena.

1. Delitu modura izan dezakeen tipifikazioaren kalterik gabe, lege honen ondoretarako, laneko sexuagatiko jazarpenentzat hartuko da pertsona bati, berak nahi gabe eta bere sexua dela-eta, hitzez, hitzik gabe edo fisikoki edozein jokabide zuzentzea, horren helburua edo ondorioa bada pertsona horren duintasunaren kontra egitea edo beldurtzeko, apaltzeko, umiliatzeko, erasotzeko edo kontrako giro bat sortzea. Jokabide horrek sexuarekin zerikusia duenean, sexu-jazarpenentzat hartuko da.

2. Sexu-jazarpena eta sexuagatiko jazarpena diziplinako falta oso astuna izango da euskal administrazio publikoetako langileentzat, Lege honetako 2.1 artikulua, Euskal Funtzio Publikoari buruzko Legearen (uztailaren 6ko 6/1989) 83.b) artikuluekin lotuta, ezartzen duenarekin bat.

3. Euskal botere publikoek ofizioz jardungo dute sexu-jazarpeneko edo sexuagatiko jazarpeneko salaketan aurrean. Era berean, beren langileei zuzendutako politikak abiarazi behar dituzte laneko jazarpena prebenitu eta ezabatzeko. Politika horiek, beste neurri batzuen artean, barne hartuko dute jarduketa-protokolo batzuk eta arrisku psikosozialen ebaluazioak prestatzea eta aplikatzea.

4. Euskal administrazio publikoek, beren eskumen-esparruan, sexu-jazarpenaren eta sexuagatiko jazarpenaren biktimei bermatu behar diete doako eta kalitateko arreta integrala, indarkeria-egoera horien ondorioz dituzten beharrei erantzuten diena, titulu honen VII. Kapituluan ezarritakoarekin bat eginez.»

Berrogeita hamalagarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 45.2 artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«2. Euskal administrazio publikoek beharrezko diren neurri juridikoak eta ekonomikoak bultzatuko dituzte alargun geratzearen edo epaileak onartutako hitzarmen edo ebazpen judizialaren ondoriozko pentsio osagarrien eta mantenu-pentsioen ez ordainketaren ondorioz (azken horiek ezkontza-deuseztasuneko, legezko ezkontza-banaketako, dibortzioko, izatezko bikotea hausturaz iraungitzeko edo filiazio edo mantenu-prozesuetako kasuetan gertatzen da) prekaritate ekonomikoan dauden pertsonen baldintzak

hobetzeko. Horretarako, pentsioen ez-ordainketa saihesteko neurriak hartuko dituzte, eta alarguntza-pentsio apalenetarako osagarriak ezarriko dituzte.»

Berrogeita hamabosgarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 46. Artikuluaren izenburua. Honela geratuko da izenburu hori:

« 46. artikulua.- Ingurumena, etxebizitza, hirigintza, garraio eta landa-ingurua»

Berrogeita hamaseigarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 46.1 artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«1. Euskal botere publikoek beharrezkoak diren neurriak hartuko dituzte beren ingurumen, etxebizitza, hirigintza eta garraioko politiketan zein programetan genero-ikuspegia txertatuta dagoela bermatzeko, eta, bestek beste, honako hauek hartuko dituzte kontuan: pertsonen segurtasuna; etxeko lanak egitea eta pertsonak zaintzea erraztea; bizitza pertsonalaren, familiaren eta lanaren kontziliazioa erraztea; profesionalen berdintasuneko prestakuntza sustatzea; eta politika eta programa horiek diseinatu eta betetzerakoan emakumeen parte-hartze handiagoa sustatzea.»

Berrogeita hamazazpigarren artikulua.– 3 zenbakia gehitzen zaio Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 46. artikuluari. Honela geratuko da artikulua hori:

«3. Euskal administrazio publikoek, beren eskumen-esparruan, baldintzak sustatuko dituzte emakumeen eta gizonen benetako berdintasuna bermatzeko landa-ingurunean eta desagerrarazi egingo dituzte horiek aurrean dituzten oztopo gehigarriak, honako hauekin lotutakoak, bestek beste: adina, hezkuntza- eta prestakuntza-maila, nekazaritzako ustategien titulartasuna eskuratzeko aukera eta gizarte-zerbitzuak eta zerbitzu soziokomunitarioak eta informazio- eta komunikazio-teknologiak erabiltzeko aukera.»

Berrogeita hamazortzigarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 48.1 eta 2 artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«1. Euskal administrazio publikoetako langileen lan-baldintzak erregulatzen dituzten arauetan, lan-denbora malgutzeko eta berrantolatzeko neurriak jaso behar dira, enpleguaren kalitatearen eta langileen eskubideen kalterik gabe, bai eta beste zenbait neurri ere, emakumeen eta gizonen bizitza pertsonalaren, lanaren eta familiaren kontziliazioa errazteko.

2. Euskal administrazio publikoek, beren eskumen-eremuan, enpresentzako laguntzak bideratu behar dituzte, enpresek lan-denbora malgutu eta berrantolatu dezaten, bai eta emakumeen eta gizonen bizitza pertsonalaren, familiaren eta lanaren kontziliazioa erraztea helburu duten beste zenbait neurri har ditzaten ere.»

Berrogeita hemeretzigarren artikulua.– 3 zenbakia gehitzen zaio Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 48. artikuluari. Honela geratuko da artikulua hori:

«3. Euskal botere publikoek gurasoentzako baimen berdinekin eta besterenezinak bermatuko dizkiete beren langileei seme-alaben jaiotza-, adopzio- edo harrera-kasuetan eta, beren eskumen-eremuan, sektore pribatuan baimen horiek aplikatzea sustatuko dute.»

Gainera, lehengo 3 zenbakia 4 zenbakia izango da.

Hirurogeigarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen VII. Kapitulua. Honela geratuko da Kapitulu hori:

« VII. KAPITULUA EMAKUMEEN AURKAKO INDARKERIA MATXISTA

1. atala Xedapen orokorrak

50. artikulua.- Xedapen orokorrak.

1. Euskal botere publikoek emakumeen kontrako indarkeria matxistik gabeko bizitza bat bermatu behar dute.

2. Emakumeen kontrako indarkeria matxista giza eskubideen urraketa bat da, bai eta emakumeen kontrako ezberdintasun eta diskriminazioaren adierazpen bat ere, eta barne hartzen du emakumeen kontra (neskak eta nerabeak barne harturik) emakume izateagatik egiten den indarkeria oro, edo proportzioz kanpo eragiten dien indarkeria oro, hala alor publikoan nola pribatuan. Indarkeria egintzaz zein omisioz egin daiteke, eta egiteko bitartekoak fisikoak, psikologikoak edo ekonomikoak izan daitezke, mehatxuak, larderia eta hertsapena barne, baldin eta horien ondorioa min, sufrimendu edo kalte fisikoa, sexuala, psikologikoa, ekonomikoa edo ondarearekin lotutakoa bada.

3. Emakumeen kontrako indarkeria matxista dira bikotekidearen edo bikotekide ohiaren kontrako indarkeria, familia barneko indarkeria, indarkeria sexuala, feminizidioa, emakumeen eta nesken salerosketa, sexu-esplotazioa, emakumeen genitalen mutilazioa, behartutako ezkontzak eta beste jardun

tradizional kaltegarri batzuk, indarkeria instituzionala, bai eta emakumeen duintasuna, segurtasuna edo askatasuna urratzen duen edo urra dezakeen beste edozein indarkeria mota, baldin eta nazioarteko tratatuetan, Zigor Kodean edo Estatuko edo Autonomia Erkidegoko araudietan jasota badago. Hori guztia, kontuan izan gabe alor publikoan edo pribatuan gertatzen den; horren barnean sartzen dira, besteak beste, eremu hauek: familia, lana, hezkuntza, osasuna, kirola, komunikabideak, aisialdi- eta/edo jai-espazioak eta eremu birtuala.

4. Generoagatiko indarkeria-jarrerak zuzenean pairatzen dituzten emakume, nerabe eta neskez gain, emakumearen kontrako indarkeriaren biktima eta biziraule dira haurrak, nerabeak eta mendeko beste pertsona batzuk, baldin eta indarkeria hori gauzatzen den ingurunean bizi badira eta, beren egoera ahula dela-eta, indarkeria horrek zuzenean eragin badiezaieke.

5. Erregelamenduz ezarriko dira, beharrezkoak badira, hainbat eskubide eta zerbitzu eskuratzeko biktima-izaera egiaztatzen duten neurriak, baina ezingo da zerbitzuak emateko baldintza gisa ipini biktimek delitugilearen aurkako lege-ekimenak aurkeztea edo lekukotza ematea, ekintza judizialak gauzatzera bideratutako zerbitzuetan izan ezik.

6. Emakumeen kontrako indarkeria matxista prebenitu, konpondu eta ezabatu eta haren kontra egiteko xedea duten politikak berdintasun-politiken esparruan kokatuko dira, eta euskal administrazio publikoen emakumeen eta gizonen berdintasuneko organo eskudunek, bakoitza bere eskumen-esparruan, lidergo eta koordinazio orokorraren papera gauzatu beharko dute, zerikusia duten sistema eta politiketako organo arduradunei dagozkien lidergo eta koordinazio espezifikoagoen kalterik gabe.

7. Lege honen 3. artikuluan jasotako printzipio orokorrekin batera, hauek dira emakumeen kontrako indarkeria matxistaren aurreko erantzuna arautzen duten printzipio gidariak:

- a) Giza eskubideen errespetua, babesa eta sustapena, genero-harremanen ulermenean oinarritua eta emakumeen ahalduntzea eta biktima edo bizirauleen eskubideak neurri guztien muinean jarrita, tartean dauden erakunde publikoekiko harremanetan baimen positiboa ematen dutela bermatuz eta biktimizazio sekundarioa saihestuz.
- b) Ikuspegi sistemikoa, integrala eta integratua, emakumeen kontrako indarkeria matxista egiturazko arazo multidimentsionala delako oinarritik abiatuta, biktimen eta bizirauleen beharrak ugariak direla ulertuta eta horiek guztiak kontuan hartuta sektore ugariako esku-hartze publiko baten esparruan.
- c) Beharrezko diren prestasuna eta kontu-ematea, emakumeen kontrako indarkeriaren alorreko prebentzio, babes, laguntza, jazarpen eta

erreparazioko nazioarteko obligazioak betez eta kontuak emateko mekanismoak ezarriz prestasun falta dagoenerako.

d) Haur eta nerabeen interes gorena.

2. atala

Ikerketa, sentsibilizazioa, prebentzioa eta prestakuntza

51. artikulua.- Datuen ikerketa, erregistroa eta hedapena.

1. Euskal administrazio publikoek emakumeen aurkako indarkeria mota desberdinen arrazoiak, ezaugarriak, arazoa identifikatzeko zailtasunak eta ondorioak ikertzea sustatuko dute, bai eta indarkeria horiek ezabatzeko eta horien ondorioak konpontzeko aplikatzen diren neurrien eraginkortasuna ere.

2. Autonomia Erkidegoko Administrazioak aldi berean behin edo babestuko ditu emakumeen kontrako indarkeria matxistaren adierazpenen inguruan herritar guztiei zuzendutako azterketa-inkestak, arazoaren neurria eta prebalentzia ezagutzeko, 3.1 artikulua azken tartekian aipatutako diskriminazio anizkoitzaren faktore eragileak kontuan hartuta.

3. Autonomia Erkidegoko Administrazioak bermatu behar du osasun-inkestetan eta gizarte-zerbitzuetaoetan emakumeen kontrako indarkeria matxistari buruzko adierazleak sartzen direla.

4. Euskal administrazio publikoek emakumeen kontrako indarkeria matxistaren adierazpenen kasuen informazioa partekatzeko sistema elektronikoa baten ezarpena sustatuko dute, osasunaren, hezkuntzaren, poliziaren, botere judizialaren edo gizartearen eremuetan badauden sistemekin koordinatuta. Guztiek ere bete behar dituzte datuen babesari buruzko legeriak xedatutakoa, bai eta gai horri buruzko Europako eta nazioarteko erakundeek ezarritako irizpideak ere.

5. Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundeak emakumeen kontrako indarkeria matxistaren alorrean Euskal Autonomia Erkidegoan dauden baliabide eta programen eskuragarritasunari, irisgarritasunari eta kalitateari buruzko ebaluazio bat egingo du aldi berean; horren bidez, arretarako baliabideen mapa eguneratu bat izango da, bertara iristen ez diren edo iristeko zailtasunak dituzten emakume taldeak identifikatu ahal izateko eta, aldi berean, erabiltzaileen gogobetetasun-maila zein den jakiteko eta estali gabeko beharrak identifikatzeko.

6. Aurreko bi puntuetan adierazitakoa betetze aldera, gainerako euskal administrazio publikoek beren mendeko baliabide eta zerbitzuei buruz eskuragarri duten informazioa jakinaraziko diote Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundeari, eta azken hori arduratuko da aldi berean datu

estatistiko eta ebaluazio horien berri emateaz Eusko Legebiltzarrari, bai eta datu horiek ezagutzera emateaz ere.

7. Era berean, Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundeak eskatutako informazioa helarazi beharko dio emakumearen kontrako indarkeriaren eta etxeko indarkeriaren kontrako Europako Kontseiluaren aditu taldeari (GREVIO) igortzeko ardura duen organo eskudunari.

52. artikulua.- Sentsibilizazioa eta prebentzioa.

1. Kontuan izanik emakumeen kontrako indarkeria matxista emakumeen eta gizonen arteko ezberdintasunaren adierazpen ikusgai eta kaltegarrietako bat dela, hura prebenitzeko euskal administrazio publikoek lege honetan eta indarreko gainerako arauetan aurreikusitako berdintasunerako eta emakumeen ahalduntzerako neurri guztiak sustatu eta modu eraginkorrean aplikatuko dituzte, batik bat, hezkuntzaren eta hezkidetzaren sustapenaren eremukoak eta komunikabideen eremukoak.

2. Lege honetan aurreikusitako gainerako prebentzio-neurrien kalterik gabe, euskal administrazio publikoek, beren eskumen-eremuan, koordinaturik eta emakumeen kontrako indarkeria matxista ezabatzeko helburuarekin, sentsibilizazio-kanpainak egin behar dituzte emakumeen eta gizonen jokamolde soziokulturaletan aldaketak sustatzeko, emakumeen gutxiagotasunaren eta mendekotasunaren ideian edo emakumeen eta gizonen rol estereotipatu batean oinarritutako aurreiritziak, ohiturak, tradizioak eta jardunak ezabatzeko.

Ilido horretan, emakumeei zuzendutako programak eta jarduketak gauzatu behar dira beren autonomia eta ahalduntzea sustatzeko, eta gizonei zuzendutakoak genero-ezberdintasuna lantzeko eta maskulinitate matxistak eta indarkeriazkoak deseraikitze, berdintasunaren aldeko eta indarkeria matxistaren kontrako eragile aktibo bihurtzeko.

3. Euskal administrazio publikoek prebentzio-neurriak hartu behar dituzte, alde batetik, emakumeen kontrako indarkeria matxistaren biktimak eta balizko biktimak dauden arrisku-egoerak hautemateko eta, bestetik, herritarren eta, bereziki, emakumeen esku uzteko, modu bizkor, oso eta irisgarri batean, beren eskubideei buruzko oinarritzko informazioa eta Euskal Autonomia Erkidegoan biktimei eta bizirauleei arreta integrala emateko eskuragarri dauden baliabideak.

4. Era berean, euskal administrazio publikoek neurriak hartu behar dituzte emakumeen kontrako indarkeria gauzatzen dutenei pertsonen arteko harremanetan indarkeriazkoa ez den portaera izaten eta indarkeriazko jokabideen eskemak aldatzen erakusteko, eta delitu horien egileek delitua berriz egitea prebenitzeko laguntza-programak sortu edo babestuko dituzte, gazte zein helduei zuzendutakoak.

53. artikulua.- Prestakuntza.

1. Euskal administrazio publiko bakoitzak nahitaezko hasierako prestakuntza bat eta prestakuntza jarraitua bermatu behar die langile guztiei, hala politikak eta programak diseinatzen dituztenei nola emakumeen kontrako indarkeria matxistaren eremuko biktimak eta bizirauleak identifikatu eta haiei arreta eta babesa ematen dietenei. Horretarako, euskal administrazio publikoetako langileen prestakuntzako organo eskudunek, emakumeen eta gizonen berdintasuneko organismo eta organo eskudunekin elkarlanean, diagnostikoak egin behar dituzte. Horiek aldi behin egingo dira, eta langileen prestakuntza-beharrei buruzkoak izango dira, prestakuntza profesionalen beharren arabera izan dadin.

2. Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundeak sektoreetako profesionalentzako prestakuntza-tresnak eta trukerako espazioak gaitu behar ditu, emakumeen kontrako indarkeriaren aurkako esku-hartzeetako baterako ikaskuntza eta ikuspegi partekatua sustatzeko, non biktimen ahalduntzea izango baita helburu eta esku-hartze ardatz nagusia.

3. Autonomia Erkidegoko Administrazioak lagundu egingo du, bere eskumen-eremuan, epaileen, fiskalen, justizia-administrazioetako langileen (espetxeetakoak eta adingabeen zentroetakoak barne) eta gainerako eragile juridikoen emakumeen kontrako indarkeria matxistaren alorreko prestakuntzan.

4. Euskal administrazio publikoek, gainera, erakunde pribatuetako profesionalen prestakuntzaren alde egingo dute, haien lan-eremua bada emakumeen kontrako indarkeria matxista prebenitzea eta ezabatzea eta biktimei laguntza eta babesa ematea eta delitu horien egileek berriz ere delitua egitea prebenitzea.

5. Aurreko apartatuetan aipatutako prestakuntzak giza eskubideak eta generoa ardatz hartuta eta ikuspegi intersektorial batekin egingo dira.

3. atala

Detekzioa, arreta, koordinazioa eta erreparazioa

54. artikulua.- Xedapen orokorrak.

1. Euskal administrazio publikoek bermatu behar dute emakumeen aurkako indarkeria matxistaren alorreko detekzio, arreta eta erreparazioari buruzko jarduketak egitean ez dela birbiktimizaziorik egiten eta biktimen eskubideak eta ahalduntzea jartzen direla neurri guztien ardatzean, batik bat lege honen 3.1 artikulua azken paragrafoan aipatutako diskriminazio anizkoitzaren faktore eragileak dituztelako ahultasun-egoera handiagoan dauden pertsonei dagokienez.

2. Euskal administrazio publikoek, beren eskumen-eremuan, bermatu behar dute emakumeen kontrako indarkeria matxistaren biktima orok lehentasunezko arreta, integrala, doakoa eta kalitatekoa jasotzeko duen eskubidea, gaikuntza espezifikoa duten profesionalen eskutik eta indarkeria-egoeraren ondoriozko edo horrekin lotutako beharrei moldatua, diskriminaziorik gabe, beren egoera pertsonala, soziala edo administratiboa eta prozedura judizialeko parte-hartzea edo lankidetzeta-maila edozein izanik ere. Horretarako, dagozkion espedienteen kudeaketa integratu eta koordinatua zainduko da, erregelamendu bidez ezarritako terminoetan.

3. Eskubide horrek barne hartzen du biktima guztiei honako hauetarako bidezko sarbidea ematea: eskubideei eta eskuragarri dauden baliabideei buruzko informazioa eta orientazioa, ulertzen duten hizkuntza batean eta modu argian; osasun fisiko eta mentalaren arreta; segurtasuneko beharrei, ekonomikoei, aldi baterako bizileku seguruari buruzkoei, etxebizitzakoei, hezkuntzakoei eta sozialei arreta ematea, lege honetan eta hura garatzeko arauetan aurreikusitako terminoetan.

4. Euskal administrazio publiko eskudunek emakumeen kontrako indarkeria matxista ezabatzeko lehentasunezko helburua txertatu behar dute hezkuntza- eta osasun-sistemako, poliziako, eremu judizialeko, lan-alorreko eta alor sozialeko plan estrategikoetan.

5. Euskal administrazio publikoek bermatu behar dute hezkuntzako, osasungintzako, poliziako, eremu judizialeko, lan-alorreko eta alor sozialeko profesionalak modu proaktibo eta koordinatuan jarduten dutela emakumeen kontrako indarkeria matxistaren kasu ez esplizituak hautemateko eta behar bezala bideratzeko. Horretarako, inplikaturako erakundeek modu koordinatuan egindako protokoloak daudela eta aplikatzen direla bermatu behar dute, eta protokolo horiek barne hartu behar dituzte dagozkien adierazleak eta jarduteko irizpideak.

6. Euskal administrazio publikoek bermatu behar dute emakumeen kontrako indarkeria matxistaren biktimen arretan parte hartzen duten eremuetako profesionalak badituztela nahikoa denbora eta espazio fisiko egokiak, bai eta inplikaturako erakundeek modu koordinatuan egindako irizpideak ere, biktimen arrisku-egoera balioesteko, polizia-eremuan arriskua balioesteko dauden sistemen kalterik gabe.

55. artikulua.- Osasun-arreta.

1. Euskal Osasun Zerbitzuak emakumeen kontrako indarkeria matxista ororen biktima eta bizirauleei bermatu behar die osasun-arretarako eta egoeraren bilakaeraren jarraipenerako eskubidea guztiz sendatu arte, jasandako indarkeriaren sintomatologiari edo sekuelei dagokienez, beren egoera administratiboa edozein izanik ere.

56. artikulua.- Informazio- eta arreta-zerbitzu orokorrak.

Euskal administrazio publikoek bermatu behar dute, gutxienez, informazio- eta arreta-zerbitzu hauek ematen zaizkiela emakumeen kontrako indarkeria matxistaren biktima guztiei:

- a) Larrialdietako zerbitzuak, telefonoz eta bide telematikoz, eguneko 24 orduetan eta urteko egun guztietan erabilgarri, biktimei babes poliziala eta berehalako laguntza ematen diena.
- b) Urruneko informazio- eta arreta-zerbitzua, telefonoz eta bide telematikoz, eguneko 24 orduetan eta urteko egun guztietan erabilgarri, indarkeriaren biktima diren emakumeei informazioa, orientazioa, laguntza eta konpainia emango diena eta erabakiak informatuta eta modu autonomoan hartzea erraztuko duena.
- c) Lehen mailako arretako gizarte-zerbitzua, informazioa, balioespena eta diagnostikoa emango duena eta, dagokionean, pertsona bigarren mailako arretako gizarte zerbitzuetara bideratuko duena.

57. artikulua.- Arreta espezializatuko zerbitzuak.

1. Erregelamenduz ezartzen diren baldintzetan, euskal administrazio publikoek beharrezko baliabideak izan behar dituzte indarkeriaren biktima eta biziraule guztiei, beren beharren arabera, gutxienez zerbitzu hauek bermatzeko:

- a) Premiazko zerbitzu espezializatua, deszentralizatua eta irisgarria ematen duten aholkularitza juridikoko zerbitzuak.
- b) Premiazko zerbitzu espezializatua, deszentralizatua eta irisgarria ematen duten laguntza psikologikoko zerbitzuak.
- c) Larrialdietako eta berehalako harrerako zerbitzuak, urteko egun guztietan 24 orduz eskuragarri daudenak, lehen arreta soziojuridiko eta psikosoziala emateko eta konpainia- eta bideratze-lanak gauzatzeko nahiko langile espezializaturekin. Horrelako zerbitzu bat egongo da, gutxienez, lurralde historiko bakoitzean.
- d) Bizileku-baliabideak, laguntza psikosozialeko zerbitzuekin, biktimak epe ertain eta luzera senda daitezen eta autonomia berreskura dezaten. Baliabide horiek izan beharko dituzte, gutxienez, 20.000 biztanletik gorako udalerriek eta dagoeneko eratuta dauden edo etorkizunean eratzten diren zerbitzuak emateko udalerrien mankomunitateek, baldin eta aipatutako biztanle kopurua gainditzen badute

2. Euskal administrazio publikoek arreta espezializatutako zerbitzuak daudela bermatu behar dute, hala emakumeen kontrako indarkeria matxista zuzenean pairatzen duten neska eta emakumezko nerabeentzat nola indarkeria hori gauzatu den ingurune batean bizi diren neska, mutil eta nerabeentzat. Hildako biktimen seme-alabentzako babesa eta laguntza indartuko dira, haien egoera bereziki ahula dela-eta.

3. Euskal administrazio publikoek neurriak ezarri behar dituzte segurtasuna eta babesa, bereziki psikologikoa, emateko emakumeen kontrako indarkeriaren biktimen ingurune intimoko senide eta lagunentzat, hala eskatzen badute.

58. artikulua.- Prestazio ekonomikoak.

1. Lege honetako azken xedapenetatik seigarrenean ezarritakoarekin bat, batetik, emakumeen kontrako indarkeria matxistaren biktimak salbuetsita daude diru-sarrerak bermatzeko errenta jasotzeko legez ezarrita dagoen gutxieneko adin-mugaren aplikaziotik, eta bestetik, emakumeen kontrako indarkeria matxistaren egoera bat dela-eta ohiko etxebizitza utzi behar duten eta beste pertsona batzuenen integratzen diren pertsonak diru-sarrerak bermatzeko errenta jasotzeko eskubidea daukate, harrera egin dietenak senitartekoak izan ala ez, baldin eta errenta hori jasotzeko eskatzen diren beste betekizunak betetzen badituzte.

2. Halaber, eta pertsona horiek ekonomikoki autonomoak izatea eta bizitza normalizatura itzultzea bultzatzearen, aldi baterako harrerako pisuetan edo zentroetan babestuta dauden emakumeen kontrako indarkeria matxistaren biktimek oinarrizko errenta jasotzeko eskubidea izango dute, baldin eta errenta hori jasotzeko eskatzen diren beste betekizunak betetzen badituzte, nahiz eta pertsona horien oinarrizko mantenua pisu edo zentro horiek bete.

3. Gizarte-zerbitzuek aurrekontu-sail bat izango dute urgentziako prestazio ekonomikoetarako. Prestazio horien helburua, hain zuzen ere, emakumeen kontrako indarkeria matxistaren biktimek bizirik irauteko dituzten oinarrizko beharrezan berehala erantzutea da, biktima horiek eskubide osoz jaso ditzaketen gainerako prestazio ekonomikoak ematea izapidetzen den bitartean.

4. Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemari ezarritako prestazio ekonomiko orokorretarako lehenetsuneko kolektibotzat hartuko dira emakumeen kontrako indarkeria matxistaren biktimak eta bizirauleak. Horiez gain, Autonomia Erkidegoko Administrazioak, erregelamenduz ezarritako terminoetan, laguntza ekonomiko hauetarako sarbidea bermatu behar die pertsona horiei:

- a) Ordainketa bakarreko laguntzak, baliabide ekonomiko nahikoa ez dutela eta enplegua lortzeko zailtasun bereziak dituztela frogatzen

duten biktima eta bizirauleentzat, aplikatzekoa den Estatuko oinarrizko legeriaren esparruan.

- b) Ebaluagarriak eta egiaztagarriak diren behar pertsonaleko egoerak arintzeko ezohiko laguntzak, betiere organo eskudunek ikusi badute aurreikusitako ohiko laguntzarik ez dagoela eta horien zenbatekoa nahikoa ez dela.

59. artikulua.- Etxebizitza, gizarteratzea eta laneratzea eta hezkuntza.

1. Euskal administrazio publikoek bermatu behar dute lehentasuna emango zaiela emakumeen kontrako edozein indarkeria matxista mota pairatzen duten biktima eta bizirauleei, baldin eta prekaritate ekonomikoan badaude indarkeriaren ondorioz edo etxebizitza bat izatea beharrezkoa denean haien berreskuratzeko. Horretarako, elkarren artean koordinatuko dira eta baldintzen salbuespenak, erreserbak, zuzeneko esleipenak edo erregelamenduaren garapen egokiaren bidez zehaztuko diren bestelako neurriak ezarriko dituzte, desgaitasuna duten biktimen beharrak kontuan hartuta.

2. Erregelamenduz ezartzen diren baldintzetan, emakumeen kontrako indarkeria matxistaren biktimek lehentasunezko tratua izango dute beren profiletara egokitzen diren eta erabat edo zati batean euskal administrazio publikoetako funtsekin finantzatuta dauden enplegurako prestakuntza-ikastaroak egiteko. Horretarako, kupoak edo bestelako neurriak ezarriko dira.

3. Erregelamenduz ezartzen diren baldintzetan, emakumeen kontrako indarkeria matxistaren biktimak lanerako kontratatzea eta langile autonomo edo kooperatibako bazkide gisa eratzea sustatuko du Eusko Jaurlaritzak.

4. Euskal administrazio publikoek lehentasunezko kolektibotzat hartuko dituzte, egoitza publikoetako plazetara sartzeko, emakumeen kontrako indarkeria matxistaren biktimak, baldin eta desgaitasunen bat badute edo 65 urtetik gorakoak badira eta prekaritate ekonomikoan badaude.

5. Erregelamenduz ezartzen diren baldintzetan, Hezkuntza Administrazioak bermatu behar du emakumeen kontrako indarkeria matxistaren biktimek lehentasunezko tratua izango dutela erabat edo zati batean euskal administrazio publikoetako funtsekin finantzatuta dauden haur-eskoletara sartzeari dagokionez, bai eta hezkuntza-arloan dauden beka eta bestelako laguntza eta zerbitzuetarako ere.

6. Era berean, Hezkuntza Administrazioak bermatu behar du trantsizio egokia eta eskolatze zuzena egiten dela biktima eta bizirauleen seme-alabak beste nonbaitera eraman behar direnean eta indarkeriazko eremuan bizi zirenekoaz bestelako eskola batean eskolatu behar direnean.

7. Aurreko lau apartatuetan aipatutakoaren ondoretarako, kontuan izan beharko dira behar espezifiko posibleak, hala nola, bizitza pertsonalaren, familiaren eta lanaren kontziliazioarekin lotutakoak.

60. artikulua.- Arreta poliziala eta justiziarako sarbidea.

1. Autonomia Erkidegoko Administrazioak eta Euskadiko udalerrietako toki-administrazioek bermatu behar dute Ertzaintzak eta udaltzaingoen emakumeen kontrako indarkeria matxistaren alorrean ematen duten arreta lehentasunezkoa, eraginkorra eta kalitatekoa dela. Horretarako, besteak beste, neurri hauek hartuko dira:

- a) Biktimei eta bizirauleei beren eskubideen, eskuragarri dauden baliabideen eta salaketa baten ondorioen inguruko informazioa ematea ulertzen duten hizkuntza batean eta modu argian.
- b) Polizia-kidegoetako unitateen arteko koordinazioa eta lankidetzaren bermatzea, polizia-kidego desberdinen artean eta horien eta gainerako arreta-zerbitzuen artean, biktimizazioaren areagotzea dakarten jarduketak saihestuz, batik bat esku-hartzeak bikoiztu edo errepikatzeari dagokionez.
- c) Arriskua balioesteko sistemak izatea, kasu zehatz bakoitzean aukera emango dietenak parte hartzen duten gainerako zerbitzuei arrisku-maila eta ezarritako babes-neurriak ezagutzeko eta xede horretarako erabilgarri izan daitekeen informazioa emateko.
- d) Polizia-etxeetan espazio fisiko egokiak prestatzea, hala biktima eta biziraule helduentzat nola neska, mutil eta nerabeentzat, konfidentzialtasuna eta biktimagilearengandik guztiz bereizita geratzen direla bermatzen dutenak eta biktima guztientzat guztiz irisgarriak direnak. Desgaitasuna duten biktimek dauden lekuan bertan aurkeztu ahal izango duten salaketa, polizia-etxera joan behar izan gabe, beharrezkoa bada.
- e) Aldian behin eguneratzea emakumeen kontrako indarkeria matxistaren mota guztietako kasuak ikertzeko, jarduteko eta balioesteko poliziaren protokoloak, adituak, biktimak eta bizirauleak eta haiekin lan egiten duten emakume taldeak kontsultatuz.

2. Autonomia Erkidegoko Administrazioak bermatu behar du biktimei eta bizirauleei lehentasunezko eta kalitateko arreta eraginkorra ematen dietela Euskal Autonomia Erkidegoaren mendeko epaitegietako profesionalak, besteak beste, neurri hauen bidez:

- a) Biktimaren Arreta Zerbitzuak eta epaitegietako lantalde psikosozialak behar beste langile izatea eta gaituta egotea.
- b) Itxarote-denborak murriztea eta biktima eta bizirauleentzako segurtasun-neurriak hartzea epaitegian eta akusatutako ikertuarekin konfrontaziorik ez izatea; horretarako, lege honetan aurreikusitako inguruarekin eta teknologiarekin lotutako ekipamenduak ezarriko dira emakumeen kontrako indarkeriaren epaitegietan eta emakumeen kontrako indarkeria matxistaren kasuak argitzen diren beste organo jurisdikzionaletan.
- c) Baliabide pertsonal eta materialak xedatzea Euskal Autonomia Erkidegoko epaitegi eta auzitegietako balioespen forentse integraleko unitateei, beren lana eraginkortasunez burutu ahal izan dezaten, perituproba psikologikoak barne, erabilitako indarkeriaren existentzia eta larritasuna egiaztatu ahal izateko beharrezkotzat jotzen direnean.
- d) Beharrezko diren bitartekoak egituratzea, bermatzeko biktimei jakinarazi egiten zaiela delitugilea espetxetik irten dela, hala aldi baterako nola behin betiko.

3. Autonomia Erkidegoko Administrazioak honako hauek bermatu behar ditu:

- a) Biktima eta bizirauleentzako lege-laguntza emateko guardia-txandak, bermatzeko eguneko 24 orduetan badagoela, gutxienez, guardiako letradu bat barruti judizial bakoitzean, emakumeen kontrako indarkeria matxistan espezializatua.
- b) Berehalako lege-laguntza espezializatua, bakarra eta integrala izateko eskubidea emakumeen kontrako indarkeria matxistaren biktima eta bizirauleentzat, hasierako prestakuntza eta nahitaezko prestakuntza jarraitua jaso duten letraduen eskutik. Horren barne sartuko da salaketa-ekintza gauzatzea zigor-arloko prozesuetan, eta behin-behineko neurrien eskaera banaketa-, deuseztasun- edo dibortzio-demanda zibilen aurretik, edo kautelazko neurriena, izatezko bikoteen kasuan.
- c) Jarraipena egiteko eta kontuak emateko bitarteko egokiak egotea.

61. artikulua.- Erreparazio-eskubidea.

1. Kasu hauetan emandako laguntza guztia erreparazio-ikuspegiarekin egiteko betebeharraren kalterik gabe, emakumeen kontrako indarkeria matxistaren biktimek erreparazioa jasotzeko eskubidea. Horren barnean sartuko dira, gutxienez, honako hauek:

- a) Ekonomikoki ebalua daitezkeen kalte eta galerengatiko proportziozko kalte-ordain bat, arrazoizko epean, kaltea ez bada beste iturri batzuen bidez estaltzen (batik bat, delitugilea bera, aseguruak edo administrazio publikoek finantzaturako gizarte- eta medikuntza-zerbitzuak). Hori guztia delituaren egileari emandako kalte-ordaina ordaintzeko errekerimendua egiteko aukeraren kalterik gabe, betiere biktimen segurtasuna modu egokian kontuan hartuta.
- b) Egiaren aitortza, indarkeria errefusatzeko ekintza publikoen bidez eta bizirauleak aintzatetsiz eta haiei ahotsa emanez.
- c) Ez errepikatzeko bermea, arreta kaltegilearengan jarrita.
- d) Berreskuratze osoa, dagozkion arreta-baliabide publikoen bidez.

2. Erregelamenduz neurriak garatuko dira aurreko apartatuan zehaztutako erreparazio-eskubidea benetan baliatzen dela bermatzeko.

62. artikulua.- Erakundearteko koordinazioa.

1. Autonomia Erkidegoko Administrazioak gai honetan eskumenak dituzten gainerako euskal administrazio publikoekin erakundearteko lankidetzak akordioak eguneratzea sustatuko du; horrela, emakumeen kontrako indarkeria matxista gertatzen den kasuetan, erantzuna koordinatua eta eraginkorra izango da, eta biktimei laguntza integrala eta kalitatezkoa bermatuko zaie. Era berean, gai honetan eskumenak dituzten gainerako erakundeekin ere lankidetzarako bideak bilatu beharko dira.

2. Lankidetzak akordio horietan, Autonomia Erkidego osorako homogeneousak izango diren jarduketa-irizpideak edo -protokoloak finkatuko dira, era horretako kasuetan diharduten profesionalen zuzenduak. Akordioetan, halaber, aldeek hartutako konpromisoen betetzearen jarraipena eta ebaluazioa egiteko mekanismoak aurreikusiko dira, erakundeen kasu hauetan izaten duten erantzuna hobetzeko planteatzen diren kexa eta iradokizunak bideratu eta horiei erantzun egokia emateko bideak barne.

3 Foru- eta toki-administrazioek sustatuko dute beren lurralde-eremuan lankidetzak akordioak eta jarduketa-protokoloak ezartzea, aurreko bi apartatuetan aipaturako akordio eta protokoloak garatzeko, zehazteko eta beren errealitateetara egokitzeke.

Hirurogeita batgarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 64.d) artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«d) Sexu-jazarpeneko eta sexuagatiko jazarpeneko kasuen konponbidea errazteko tresna izatea.»

Hirurogeita bigarren artikulua.– 5 zenbakia gehitzen zaio Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 67. artikuluari. Honela geratuko da artikulua hori:

«5. Prozedura hasi aurretik Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundeak informazio edo aurretiazko jarduketan aldi bat has dezake kasu zehatzaren inguruabarrak ezagutzeko eta horren onargarritasunari buruz erabakitzeko.»

Gainera, lehengo 5 eta 6 zenbakiak 6 eta 7 zenbakiak izango dira. Halaber, 6 zenbakia horrela geratuko da, berarekin doazen letrak berdin geratzen direlarik:

«6. Ez da kexarik onartuko, honako inguruabarretako bat gertatzen bada:»

Hirurogeita hirugarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 69.1.b) artikulua. Honela geratuko da artikulua hori:

«b) Kexa aurkeztu duen pertsonak atzera egiteagatik edo uko egiteagatik, betiere hirugarrenei kalterik ez badakarkie.»

Hirurogeita laugarren artikulua.– c) letra gehitzen zaio Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 69.1 artikuluari. Honela geratuko da artikulua hori:

«c) Iraungitzeagatik, interesdunak eskatuta hasitako prozeduretan, pertsona horri egotz dakizkiokeen kausengatik prozedura eten bada. Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundeak ohartaraziko dio hiru hilabete igarota prozedura iraungi egingo dela. Epe hori igarota interesdunak izapidetzea berrabiarazteko beharrezko diren jarduerak egin ez baditu, Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundeak jarduketak artxibatzea ebatziko du eta interesdunari jakinaraziko dio.»

Hirurogeita bosgarren artikulua.– Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 70.1 artikulua. Honela geratuko dira artikulua hori:

«1. Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundeak urteko txosten bat idatziko du. Bertan jasoko da egindako ikerketen zerrenda eta interesekotzat jotzen den beste gai oro.»

Hirurogeita seigarren artikulua.– Aldatu egiten dira Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 79. artikulua a), b) eta c) letrak. Honela geratuko dira letra horiek:

«a) Arau-hauste arinak ohartarazpenarekin eta/edo 3.000 eurorainoko isunarekin zehatuko dira.

b) Arau-hauste astunen zehapena 18.000 eurorainoko isuna izango da eta/edo bat eta hiru urte arteko epean euskal administrazio publikoen kontratuak eta edozein motatako laguntza publikoak eskuratzeko debekua eta/edo inhabilitazioa, iraupen berekoa, pertsona fisiko edo juridiko erantzuleak zerbitzu publikoak betetzen dituzten zentro edo zerbitzuen titulartasuna izateko.

c) Arau-hauste oso astunen zehapena 90.000 eurorainoko isuna izango da eta/edo hiru eta bost urte arteko epean euskal administrazio publikoen kontratuak eta edozein motatako laguntza publikoak eskuratzeko debekua eta/edo inhabilitazioa, iraupen berekoa, pertsona fisiko edo juridiko erantzuleak zerbitzu publikoak betetzen dituzten zentro edo zerbitzuen titulartasuna izateko.»

Hirurogeita zazpigarren artikulua. – Aldatu egiten da Emakumeen eta Gizonen arteko berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 83. artikulua. Honela geratuko dira artikulua hori:

« 83. artikulua.- Zehatzeko prozedura.

Zehatzeko prozedurak bete egin behar ditu Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren Legean (urriaren 1eko 40/2015) eta Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Publikoen Zehatzeko Ahalari buruzko Legean (otsailaren 20ko 2/1998) ezarritako printzipioak.»

XEHEDAPEN GEHIGARRIAK

Lehenengoa.- Legearen ebaluazioa eta berrikuspena.

Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Erakundearteko Batzordeak, lege honen 12. artikuluan esleitzen zaizkion eginkizunen arabera, bost urterik behin lege honen betetzearen, garapenaren eta aplikazioaren eta, hala badagokio, berrikusteko egokitasunaren jarraipena egingo du. Horri buruzko txostena Eusko Legebiltzarrari igorriko dio.

Bigarrena.- Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako defendatzailearen izendapena.

Lege hau indarrean jartzen den egunaren osteko hamabi hilabeteko epealdian, lehendakariak Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako defendatzailea izendatuko du.

XEDAPEN INDARGABETZAILEA

Indargabetzea.

Maila bereko edo baxuagoko arauak indargabetuta geratuko dira lege honetan xedatutakoaren aurka dauden puntuetan.

AZKEN XEDAPENA

Lege hau Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarian argitaratzen den egunaren biharamunean jarriko da indarrean.

Horregatik, Euskadiko, gizabanako eta agintariekiko herritar guztiak ordenatu eta mantendu nahi ditut

Vitoria-Gasteiz, ko aren a .

Lehendakaria,
IÑIGO URKULLU RENTERIA.